

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravištvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izkušnja vsak dan svojo izvedljivost dokazuje in pravi.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6-50	četrt leta 7—
na mesec 2-30	na mesec 3—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Tržaški cerkveni škandal.

Odkar so moravski duhovniki strmoglavili olumuškega nadškofa dr. Kohna, ni bilo slučaj, ki bi se mogel primerjati duhovniški revoluciji, ki je pod vodstvom kanonika Battignoni nastala v Trstu. Kajti revolucija in nič drugega kakor revolucija je ta upor okrog kanonika Battignoni stojiče duhovščine tržaško-koprške škofije proti kanoniku in kancelarju Mecchiji in namen te revolucije ni samo, odstraniti osebo, nego tudi sistem, čigar reprezentant je Mecchia, ki bi svojega sistema gotovo ne bil mogel vzdrževati, če bi z njim ne bil soglašal in ga odobral njegov škof. Dokler je bil škof v Trstu, je duhovščina pač skripala z zobmi in stiskala v žepu pesti — izvemši tiste, ki so se prodali škofu in njegovemu kancelarju — a na dan se je upala šele sedaj, ko v Trstu ni škofa, ki bi ščitil sistem Nagla-Mecchija.

V dejstvu samem, da je prišlo do očitne revolte duhovništva zoper cerkveno upravo je dokaz dovolj, da so morale biti razmere v tržaško-koprski škofiji neznosne, tako neznosne, da so duhovščino gnale v obup. Pomisliti je treba, kaka disciplina vlada navadno med duhovščino in da se od nekdanj poravnava spori med duhovščino skrivaj, da drugi svet zanje nič ne izve. V tržaškem slučaju pa so padli vsi oziri in začela se je vojna s tistim pogumom, ki ga daje samo obup.

V obtožnici kanonika Buttignoni je razkrinkan le en del sistema, čigar nositelj in reprezentant je kancelar kanonik Mecchia, razkrito je le to, kar se tiče duhovščine in sicer vse duhovščine ne glede na to, ali je italijanske ali slovenske narodnosti. Iz teh razkritij spoznamo brezpravnost nižje duhovščine in spoznamo brutalni terorizem odločilnih mogotev, spoznamo pa tudi krivico in pristranost, protekcijonizem in maščevalnost, gnulo moralo in svetoblinstvo nositeljev tega sistema.

Obtožnica kanonika Buttignoni je poučna tudi za ljudi, ki ne spadajo pod tržaško-koprsko škofijo. Ta obtožnica kar izzivlja na primer. V Buttignonijevi obtožnici je dokazano, da med škofijskim ordinariatom in duhovščino ni onega medsebojnega občevarja, ki nahaja v pravičnosti svoj lesk in ima svojo avreolo v ljubezni. Cerkevna uprava v Trstu je torej nepravilna in ne pozna prav nikake ljubezni napram

podrejenim. Vlada najhujši protekcijonizem. Ali je to nam kaj novega? Saj vemo, kdo ima tudi v naši ljubljanski škofiji prednost. Najhujši politični agitator dobi najlepše in najboljše situirano mesto. Tu ne odloča zmožnost, tu ne odloča dobro versko prepričanje ali pa ljubezen do katoliške vere, niti vestnost v izpolnjevanju pastirskih dolžnosti; temveč »odvisno je od tega, kakor je kaka oseba več ali manj v milosti pri nepristranskem kancelarju« — tako v tržaški škofiji — pri nas pa, kakor je kdo politično delaven. Ako je ta protekcijonizem v interesu vere, nas ne zanima. Eno pa moramo pibiti. Ljudje namreč, ki imajo vedno in povsod na jeziku ljubezen do svojega bližnjaka, pravičnosti in nepristranosti in ki kritikujejo na nizek in podel način postopanje svojih političnih nasprotnikov, ravno ti ljudje so najhujši protekcijonisti in teroristi. Ni jim pa dovolj to! Imamo namreč še vedno duhovnike, ki se zavedajo svojega visokega poklica in ki se ne puste izrabljati v nizke strankarske namene. In zoper take duhovnike, ki naj bi bili pravzaprav vzgled drugim, se postopa skrajno maščevalno.

Škofijski urad v Trstu ima organiziran cel vohunski aparat. In sicer ta aparat tako dobro funkcionira, da se duhovnik ne upa niti v zakristiji glasno misliti. Duhovnik vohuni lastne kolege, in pri tem mu ne sme biti sveta niti prisega. Gorje pa duhovniku, katerega so zasačili pri misli, ki le količič nasprotuje mislim višje duhovščine. Najpreje se ga kaznuje z denarno globo, nato se prične zoper njega kanonični proces.

Dovolj imamo tudi v ljubljanski škofiji takih slučajev. Naše najboljše in najvzlednejše duhovnike so preganjali in jih še preganjajo. Tudi vohunstvo je kar najboljše organizirano in kogar so vohuni ogradili, nad tega gredo potem z najhujšimi orožji, s kladivom in polenom, ali pa z bodalom in s strupom. Ne bomo navajali teh slučajev, ker so itak predobro znani.

Ko bi v Buttignonijevem spisu razkrinkane razmere imele vpliv samo na cerkvene odnose, bi se zanje zmenili le v manjši meri, v kolikor je namreč javnost sploh zainteresirana. Toda te razmere ne škodujejo samo veri, duhovščini in cerkvi — nego vsemu našemu narodu. In ker so razmere tržaško-koprške škofije v mnogih ozirih le preveč podobne ljubljanskim, ker se take in enake

stvari kakor jih je ožigosal Buttignoni gode tudi v ljubljanski škofiji, zato nas ta spis zanima v toliki meri. Te razmere namreč ubijajo in zastrupljajo vse naše javno, narodno in gospodarsko življenje. Le pogledmo kako se godi na Kranjskem.

Duhovniki morajo spoznati duh, ki veje v višjih cerkvenih uradih, morajo ga pa tudi vpoštevati, če ne čujejo, da sami sebe uničijo. In to nizko šreberstvo, to pehanje za mastnimi župnijami, iz katerega se rodi vohunstvo, denuncianstvo najnižje vrste, vodi dandanes vse naše politično življenje. V dosegu dobre masne župnije se duhovnik ne sme bati nobenega koraka in ustrašiti se tudi ne sme nobenega dejanja, bodi še tako nemoralno. In zdaj vprašamo: ali more biti spričo takih razmer naše javno življenje zdravo? Ali more biti politika, katero vodijo ljudje, ki stoje na čelu teh cerkvenih uradov, zdrava in koristna ljudstvu — politika, na katero slepo prisega naš kmet? Ta politika ni zdrava in tudi ni v interesu našega ljudstva. To čuti naš narod vsepovsod, a zaveda se pa tega le mal del naroda, ker je masa preveč vdana cerkvi, katero vodijo politiki, in premalo pozna politiko, katero vodi cerkev.

Buttignoni je med drugim tudi povedal, kako je kanonik dr. Mecchia spekuliral z denarjem družbe sv. Vincencija, torej z denarjem, ki je namenjen siromakom, in kako je pri tem zaspekuliral celih 38.000 kron. Tudi mi občutimo ta nesrečni talent naših duhovnikov, ki spekulirajo z milijoni in milijoni našega narodnega kapitala, ki hočejo vzeti v zakup vse naše narodno gospodarstvo. »In če ne morejo priti na čelo« — kakor pravi kanonik Buttignoni — »tedaj toliko časa rujejo in pišejo, da dobe vse v roke.« Kanonik dr. Mecchia je zaspekuliral 38.000 K, ki so bile namenjene siromakom, naši klerikali in strastni privrženici Mecchievega sistema so tudi že zaspekulirali milijone narodnega kapitala. Nevarnost pa je, da ti Mecchiali ne zaspekulirajo celega našega naroda. In še je čas, da te ljudi, ki hočejo toliko časa rujejo in pisati, da dobe vse v roke, pošljemo tja, kamor spadajo. Končamo nekako tako kakor kanonik Buttignoni! Ako po malomarnosti našega slovenskega ljudstva ostanejo na vladi ljudje, ga bodo, če so ga doslej tepli z biči, potem tepli s škorpionji.

To je nauk tržaškega cerkvenega škandala.

Službena pragmatika in sodniki.

Po vsi pravici streme sodniki in vsi, ki razumejo sodniški stan, za tem, da se napravi posebna službena pragmatika za sodnike. Ze dozdej so zavzemali sodniki med uradniki neko izjemno stanje. Saj so sodniki edini, ki lahko tudi državo obsodijo v kako plačilo ali kaj podobnega. Zato izreka državni osnovni zakon z dne 21. dec. 1867, št. 144 d. z., da je sodnik neodvisen, t. j. da je ni oblast na svetu, ki bi mu smela reči: tako moraš razsoditi. Edini dve sodniški oblasti pri pravosodju ste zakon in njegova vest. Sodniki se le neodvisnosti v polni meri zavedajo in obsojajo, če jim vest in zakon tako velevala tudi državno oblast. Zato je sodni stan že od nekdanj državi trn v peti. Zgoraj omenjeni državni osnovni zakon pa tudi izreka, da se sodnika zoper njegovo lastno voljo ne sme odstaviti. To je bilo potrebno s posebnim zakonom izreči, ker bi sicer država lahko odstavila ali premestila ga, če bi izrekel kako sodbo, ki bi bila njej neljuba.

Neodvisnost in neodstavljivost sodnikov pa je bila dozdej vkljub zgoraj omenjenim zakonom le na papirju. Če je država dala v lepi diplomatični obliki sodniku razumeti, da ji je mnogo na tem, da se izreče ta ali ona sodba takointako, pa če je izrekel sodnik, poslušajoč edino-le zakon in svojo vest vendarle državi neugodno sodbo, potem si je lahko na prstih izračunal, da ne bo avanziral in dosegel nobene višje stopnje več. To je bila kar trda cokla na kolesu sodniške neodvisnosti. Ta cokla bi bila zdaj s službeno pragmatiko deloma odstranjena. Ponavljamo, da le deloma, kajti avanzma je zagotovljen le do VII. činovnega razreda, od tu naprej bodo isti pomisleki, kakor so bili zdaj v vseh razredih. Če državi ne ugodim, jo pač prihrabim do VII. čin. razreda, naprej pa ne. — Posebna službena pragmatika za sodnike bi morala privzeti v časovni avanzma tudi vsaj še VI. činovni razred.

Pa tudi do VII. čin. razreda ni ta cokla popolnoma odpravljena. Po službeni pragmatiki so neodstavljivi in nepremestljivi le sodni sodniki, ne pa pomožni sodniki. Ker pa je po nekem znanem ukazu sodnike premestiti k različnim oddelkom, češ da se izurijo v civilnem, kazenskem in izvenspornem postopanju, je čisto

lahko mogoče, da se prestavi neubogljivega sodečega sodnika k takim oddelkom (zemljejniznim, izvenspornim, izvršilnim), da postane pomožni sodnik. Zdej ga lahko kaznujejo in prestavijo. To velja osobito za sodnike IX. in VIII. čin. razreda. Cokla je torej pravzaprav odpravljena le za sodne svetnike, torej za VII. čin. razred. Za sodnike bi bilo torej izreči, ali da so tudi pomožni sodniki neodstavljivi in nepremestljivi, ali pa, da ostane sodeči sodnik, če ima enkrat to kvalifikacijo, vedno tak, tudi če opravlja posel pomožnega sodnika.

Ze iz teh razlogov je potrebna za sodnika posebna službena pragmatika.

Preustrojiti oz. odpraviti bi bilo pa še nebroj krivičnih zastarelih določb, ker je zdaj najboljša prilika, da ne bo ostala službena pragmatika že ob rojstvu marastična.

1. Določbe glede penzije se morajo povsem modernizirati.

Poznal sem uradnika, ki je do služil predpisano dolgo vrsto let ter šel razmeroma še čil in mladosten s polno pokojnino v zasluženi pokoj. Imel je ženo in morda petero še ne povsem doraslih otrok. Na povratku z nekega izleta se ga je nekotiko »nabral« ter je v čakalnici na kolodvoru neko deklico tako prijel, da ga je državno pravdnistvo obtožilo radi prestopka zoper javno pravnost po § 516 k. z. Bil je obsojen na malo denarno kazen, — toda izgubil je polno penzijo. Opetovano je vložil milostno prošnjo, pa je bila vsaka že v I. instanci odbita. To je skrajno krivično in nemoralno, ter čisto nič moderno. Pomislite si ubogo njegovo ženo, ki je že radi čina samega trpela, zdaj pa je bila, dasi niso ona in otroci ničesar zakrivali, obsojena z otroki vred na stradanje, pomanjkanje, bedo, žalost, skrb in sramoto! To bije v obraz modernemu principu, da se ne sme nikogar drugega kaznovati, kakor pravega krivca, pa če bi hotel kdo tudi prostovoljno vzeti kazen nase. Potem pa ta razlika v kaznih! Če bi storil isto dejanje, ki se seveda mora obsojati, izguba 40letnega delovanja, 40 najlepših let se mu izčrta iz življenja na starost, ko si veči vsakdanjega kruha ne more zaslužiti. In koliko let je vničeni ženi, otrokom! Ali ni to kruta, barbarska kazen!

Pri sklepanju službene pragmatike naj se izreče, da se razveljavi

LISTEK.

Majsko veselje.

Nedolžnost, čistost, vesela brezskrbnost otroške duše je bela odeja, pod katero dremljejo vse črne strasti izkušnega človeka. To je stara stvar. Ali strašno je, kadar se ta resnica pred živimi očmi razodene. Človeka obide prav tisti strah in prav tista žalost, kakor obide nedoraslega mladeniča, ko je bil prvokrat zadržan od krščanskem Bogu. Zdi se mu, da se je pot pogreznila pred njim, da je sam in slab. Ozre se v svojo dušo in vidi tam dozorelo, bohotno razraslo vso tisto nizkotnost, ki jo je skrbljivo prikrival sebi in svetu.

Nekoč, ob majskem jutru, sem se napotil zgodaj iz mesta. Ko sem šel v hrib, so se megle razmeknile in raztopile, veselo solnce je zasijalo na belo cerkev in na prijazno krčmo kraj nje. Tam pod košatimi orehi so bile postavljene mize in klopi; gospodar je stal na pragu in se je oziral proti nebu in po dolini.

»Da bi le vreme ostalo!« je rekel. »Otroci pridejo! . . . Mislim, da so že tam doli!«

Tudi meni se je zdelo, da slišim vršič iz doline, kakor da je bila jata vrabcev zasedla drevo tam kje za hišo. Gospodar je stopil v vežo, jaz sem gledal na pot, ki se je strmo vila v hrib.

Kmalu je privrščala, privrščala in prismejala se vesela procesija. Zasvetile so se bele obleke deklic, zablesčali so se zlati lasje; že sem razločil pogumni krik fantov od tenkega smeha deklet; tudi se mi je že zdelo, da vidim posamezne obraze, vroče, zardele, obžarjene od solnea in od mladosti.

Usulo se je pod orehe in kostanje, kakor da je bil veter sunkoma zanesel ploho cvetja in listja na pesek. Preko dvesto otrok je bilo. Nekateri so bili trudni in so posedli za mize, drugi so se takoj love in igraje razbegnili po hribu. Gledal sem čisto luč v njih očeh in hudo se mi je storilo, ker sem mislil na svojo neveselo mladost, prezagodaj usehlo v spoznanju.

Zajutrekovali so kavo in maslen kruh, večinoma stoji, brbljaje in vreščaje; učitelji so sedli za posebno mizo in so pili čaj.

Komaj je bil zajutrek v kraju, je planila vsa družba izza miz ter se razdelila v gručo. V bližnjosti, prezagodaj ostarela lica mestnih otrok je segel pomladni žar; solnce je bilo v

očeh in v njem je ugasnil spomin na zatohle, mračne izbe, na prašne ulice, na pusto, sivo zidovje. Čist maj je bil v sreih, nedolžen, brezskrben, poln veselja, blagosti in ljubezni.

Blizu mene je sedel človek, ki ga nisem poznal; spodobno je bil oblečen in lepo dolgo brado je imel. Od vsega začel je gledal na otroke zamišljen, skoraj žalosten. Gladil si je brado z belo roko, nikoli se ni nasmešnil, tudi ne, ko se je prismejala prav do njega gruča razgretih, žarkookih deklic.

Nenadoma, ko se je največ otrok lovilo in trlo krog hiše, je vstal ter je z umerjenim, počasnim korakom stopil na prag. Tam je stal ter se je razgledaval po otrocih z mirnim, zamišljenim, žalostnim pogledom, kakor da bi stal sam in pust pred velikim križem sredi pokopališča.

»Hej, otroci!« je vzkliknil. V njegovem glasu pa je bila prikrita zloba, sovraštvo je bilo, sovraštvo do mladosti, do pomladi, do solnea in do nedolžnosti.

»Hej, otroci!«
Spreletelo me je kakor strah.
»Kaj namerava s njimi njegova zloba?«

Najrajši bi bil zaklical otrokom:
»Ne k njemu!«

Približali so se počasi, kmalu je bila gosta gruča zbrana pred njim. Takrat je vzdignil roko, zamahnil je ter je zalučil v gručo pest bakrenih novcev.

Zgodilo se je nekaj strašnega.

V vseh očeh je ugasnilo solnce, z usten je mahoma izginil smeh, mlada kri je ušla v lichi. Predzrna, neusmiljena roka je potegnila z mladih duš belo odejo nedolžnosti, čistosti in brezskrbnosti, prikazale so se v svoji goloti vse kali nizkotnega, od strasti, sebičnih skrbi, sovraštva, zlobe, poželenja in zavisti razjedene-ga človečanstva.

Zlohoten čarovnik se je s prstom dotaknil dišeče rože in spremeni se je v osat, kakor da je bila osat v resnici in od vekomaj.

Gruča otrok se je zgnetla, zvila in spojila v klopčič, ki se je metal in sukal v prahu. Vrišča je bilo manj nego prej, slišal sem le posamezne glasove, vikajoče, sunkoma istianje, ne, komaj že podobne otroškim glasovom. Ihtenje, polno zavisti, glasen jok poln grda, smagolaven krik, zlohoten, škodoželjen smeh . . . Nekoč sem poslušal viko in buko na dunajski borzi; tam na hribu sem se spomnil nanjo; le sunanje oblika je bila drugačna, le druga oblika na enem telu.

Vrgel je vdručič, vtretič, na to stran in na ono stran. Gruče so se spajale in razpajale, klopčič se je spletal in razpletal, kakor in kamor se je usul zlohotni dar. Otroci so bili zasopljani, upehani, ali poželenje v očeh ni bilo utrjeno, strast na vzhodnih ustnicah ni bila zasopljena. Videl sem in vedel, da bi lovili, iskali, gnetli, prerivali in suvali se do mraka in vso noč do jutra, dokler bi ne obležali brez zavesti, z razgrizenimi ustnicami in stisnjenimi pestmi.

Blizu pred poldnevom so odhajali s hriba, tihi, trudni, prašni, v očeh in v sreih ard in zlobi, zavisti in škodoželjnosti. Od jutra do poldne je otrok dozorel v starca.

Stopil sem k tistemu črnobrademu gospodu, da bi ga vprašal, da bi mu rekel, sam ne vem kaj. On pa je bral vprašanje in besedo v mojih očeh in se je nasmešnil tako sovražno, da sem se prestrašil.

»Kaj ste vi drugačni? Ali vas ni obšlo, vsej za hip, da bi planili mednje? Ispraznite si vest, pa si napravite moralno!«

Daloč se je to zgodilo in pred sedmimi časom; ali spomin je ostal v meni temen in grenak.

Ivan Čopar.

§ 26 črka g kaz. zakona, oz. da ima-
jo odpusti iz § 6 zak. z dne 15. nov.
1867 št. 131 kaz. z. besede... »in
penzij, provizij, vagojnih ali drugih
prejemkov« — to pa nepogojno, naj
si je dotični državni (naj bi veljalo
tudi za deželne in občinske usluž-
bence) uslužbenec kaznovan radi
katerikoli delikta.

Svoj čas, ko je bila pokojnina še
nekakšna miločina, so se zgorajšnje
krute določbe še nekako dale umeti,
dandanes, ko državni uslužbenici sa-
mi plačujejo za penzijo, so te določ-
be zastarele, nepotrebne, krute in —
nemoralne.

Naj teoretiki se tako trde, da je
službeno razmerje med državo in
uradniki (uslužbenici) posebne vrste,
ostane vendar le res, da obstoji de-
fakto to posebno razmerje iz dveh
pogodb, namreč 1. iz službene in 2.
iz zavarovalne pogodbe. Ne rečem,
da ni službena pogodba (v ožjem
smislu) med državo in uradnikom
posebne vrste, ker izvršuje uradnik
državno oblast. Zato je čisto v redu,
da ima kaz. obsodba radi deliktov
omenjenih v § 6 zak. z dne 15. nov.
1876 št. 131 k. z. za posledico, da pre-
neha to službeno razmerje, ker izgu-
bi ljudstvo vsled obsodbe zaupanje v
takega uradnika in ker vendar ne
more izvrševati državne oblasti, zo-
per katero se je sam hudo pregrešil.

Toda kaj ima opraviti zavarova-
valna pogodba s tako obsodbo? Prav
nič! Uradnik je plačeval zavarovalni-
no (premijs) v obliki pokojnin-
skih doneskov zato, da bo preskrb-
ljen kot človek za tiste čase, ko prene-
ha biti uradnik, to je ko preneha ti-
sto posebno razmerje med državo in
uradnikom, na katerem teoretiki tako
radi jahajo. Če bi to posebno teoreti-
sko razmerje z vsemi konsekvencami
obstajalo tako, kakor ga slikajo teo-
retiki in državna oblast, potem ravo-
no vpokojeni uradnik ni več urad-
nik, ker ne izvršuje več državne ob-
lasti, ampak samo še vpokojeni biv-
ši uradnik. To pa kaže, da obstoja
razven čiste službene pogodbe med
uradnikom in državo tudi čista za-
varovalna pogodba med zavaroval-
cem, (ki je pri nas slučajno država,
pa bi bila tudi lahko vsaka zasebna
zavarovalnica, ter bi vsaka rada
prevzela tako zavarovanje, pa men-
da še ceneje nego država) in uradni-
kom kot zavarovancem, torej kot
človekom, ki vé, da bo s svojo druž-
no vred na stara leta tudi hrane, sta-
novanja in potrebe potreben, more-
biti bolj ko v mladosti. Tak uradnik
postopa po pravih nacionalne eko-
nomije popolnoma pravilno: v čili
mladosti, ko zasluži več, nego rabi,
založi nekaj za tiste čase, ko bo pre-
malo ali nič zaslužil. Zdaj pa pride
država in mu vzame vso preskrbo
— starih let. To je nemoralno, ker
je uradnik vplačeval donesek in ker
daje država celo na smrt obsojenim
hudodelem do smrti hrano, ki je
niso zaslužili ali plačali, vzame pa jo
radi manjšega delikta zvestim slu-
zabnikom, ki so jo zaslužili in plača-
li, pa ne samo njim, marveč tudi njih
nedolžnim rodbinam.

Ne bom rekel, da naj bi država
v takih primerih vsaj vplačane pen-
zije donesek z obrestni vred povrni-
la, ne — država sme vzeti usluž-
benec službo, nikdar in pod nobenim
pogojem pa ne penzije, — te zapadle
zavarovalne svote oz. rente.

Tudi določba, da se penzija ne
sme živjeti v inozemju, zdaj ni več
na mestu, ko jo morajo uslužbenici
sami plačati oz. zaslužiti.

To poglavje velja torej za vse
uradnike in uslužbenice in ne samo za
sodnike.

2. Plače sodnikov so nedostadne.
Sodnik naj je popolnoma neodvisen,
naj nima dolgov, naj ne dela nečasti
svojemu stanu in naj od nikogar ni-
česar zastoj ne vzame, pač pa naj
reprezentira. Žena sodnika še po ce-
ni ničesar kupiti ne sme od tega,
kar se ji prinese na dom ponujati,
ker ne vé, če nima morebiti ta ose-
ba ali kak njen sorodnik kako pravo-
do pri njenem možu - sodniku in ker
bi se reklo v tem slučaju, da je bilo
to le darilo krito v obliki kupa.

Sodnik nima in ne sme imeti iz
nobenega svojega delovanja nobenih
postranskih dohodkov. Kako naj se-
daj svojemu stanu primerno nastopa
med drugimi uradniki? Vzemimo
okrajnega in sploh vlad. zdravni-
ka. Plačo ima kakor v istem razre-
du stoječ sodnik. Zraven pa izvršuje
še zasebno prakso, ki mu nese naj-
manj še enkratno plačo. Razven tega
je sodni izvedenec, morebiti še že-
lezniški zdravnik in morebiti še kaj
druga, tako da pride na trikratno
plačo, če so pogoji ugodni. Potem
ima kot železniški zdravnik prosto
vožnjo po železnici, ima skoraj za-
stoj bivanje v kopelih in dobivanje
kislih vod itd. Vzemimo okrajne in
vlad. živinozdravnike. Od vsake na se-
menj prigane živine, od vsake za-
klane in ogledane živine plačilo in
nebroj komisij, na katere hodi sam,
ki mu torej nekaj neso. Razven tega
pa še isto plačo kakor v istem raz-
redu stoječ sodnik. Pa vzemimo dr-
žavne oz. vladne tehnične uradnike,
inženje, itd. Plačo ima isto kakor

v istem razredu stoječ sodnik. Ne-
tem nebroj komisij in lahko dela v
prostem času stvarbeno in druge na-
črte, za katere dobi pa več sto kron.
Recimo, da gre civilni inženir 7 km
daleč na komisijo in vrnemo s seboj
državnega inženjerja kot izvedenca.
Sodnik dobi za to komisijo 11 K 84
vin. ter 7 K dijete, tedaj skupaj 18
kron 84 v. Od tega mora plačati voz
za sebe, za izvedenca in za zapisni-
karja, kojega mora, ker je to obi-
čajno, tudi izdržati. Če traja komisija
ves dan, tedaj teh 18 K 84 v. še za
voz ne zadostuje, kje pa je prehra-
na? Izvedenec - inženjer na dobi od
80 do 150 K čistega. Kako naj torej
nastopa sodnik — vodja komisije —
svojemu stanu primerno. Pa tudi
drugi uradniki imajo lahko tako ali
tako kak postranski zaslužek, le sod-
ni in politični konceptni uradniki ni-
česar.

Z ozirom na povedano, naj bi se
v pragmatiki izreklo, da imej vsak
sodnik plačo neposredno višjega raz-
reda, tedaj sodnik VIII, razreda pla-
čo VII, čim, razreda itd.

3. Preidem zopet na prastare
določbe o komisijah. Na hudodele se
je toliko oziralo, da so se z zakonom
z dne 9. aprila 1910 št. 73 dr. zak. po-
stavili pri tatvinah, ponevrebah in
goljufijah povprečno štirikrat tolik-
šni zneski kakor so bili prej, češ, da
se zdaj za isti denar dobi komaj če-
trtinko onega blaga, ki se ga je dobi-
lo l. 1852., ko je stopil v veljavo naš
kaz. zakon. Toda to velja o vsakem
denarju, tedaj tudi o komisijah
prejemkih. Dijete po 6, 7 in 9 K da-
leko več ne zadostujejo, niti za do-
mač okraj. Ker je običajno, da izdri-
ži sodnik zapisnikarja z jedjo in pi-
jačo in ker vendar radi ugleda ne
more naročiti žgancev ali močnika,
je umevno, da nikakor ne more izha-
jati, tudi če zajtrkuje in večerja do-
ma. Posebno hudo pa je, če mora iti
sodnik v kako večje mesto izven
svojega okoliša na komisijo. Za že-
leznico dobi, kolikor faktično izda
tudi če se vozi po državni železnici
v III. razredu, zaračuni pa II. razred,
ker moravzeti za legitimacijo polovico
listka III. razreda za brzovlak, če se
hoče voziti s poštnim vlakom ter je
polovica lista III. razreda za brzo-
vlak recimo od Ljubljane do Trsta le
1 do 2 K cenejša kakor cel II. razred
poštnega vlaka. Zdaj pa naj traja
komisija par dni. Za vsak dan dobi
le 8 ozir. 10 K dijete. To mora dati
samo za prenočišče zase in za zapis-
nikarja, ves preživež za oba mora pa
iz svojega plačati. No, pa v doma-
nem sodnem okraju ni mnogo boljše.
Če mi traja komisija 2 dni, dobim
vožnjo le enkrat povrnjeno, za dru-
gi dan pa imam le 6 oz. 7 K dijete,
— voznik pa računa za vsak dan, ko
čaka, po 24 K. Drugi dan imam to-
rej samo pri vozu 17 oz. 18 K izgube
in moram še sebe in zapisnikarja iz
svojega prehraniti. Dostikrat je pa
treba še po cele dni po dežju, snegu
ali mrazu hoditi oz. se v odprtem
vozu voziti. Za to dobroto in da mor-
am potem izdelavati doma od dveh
dni zaostalo delo, moram doplačati
iz svojega 20 do 25 K!

Dijete in kilometrski novci naj
se vsaj podvojijo ali določijo enaka
odškodnina, kakor advokatom s ča-
kalinno vred, ter naj se določijo, da
dobi večja komisija faktične stroške
vselej povrnjene, kadar presegajo le-
ti zaračunane komisijske stroške.
Dalje naj se določijo, da ima uradnik,
če se vozi v uniformi, eo ipso brez
legitimacije iste ugodnosti na želez-
nicah kakor častniki, če pa ni v uni-
formi, naj se mu pa da zastoj legiti-
macija kot uradnik naj plača le fo-
tografijo, vse drugo kakor kolek in
knjižico pa naj trpi država.

4. Državi mora biti na tem, da
ima kar najboljše sodnike, ki naj po-
znajo zakone kar najbolje. Vsak so-
dnik naj dobi torej brezplačno vse za-
konske načrte in osnutke, odločbe in
naredbenike.

5. No, o dopustih bi se dalo tudi
marsikaj povedati. Izmed vseh urad-
nikov mora biti sodnik najbolj ner-
vozen. Recimo, da ima razen drugih
rešitev in poslov na teden samo 15
razprav, tedaj se mora na teden vsaj
15 aktov na pamet naučiti, saj mora
pri obravnavi pri izpovedbah pri
najmanjšem nesoglasju takoj vede-
ti: »aha, priča ta in ta pa takole pra-
vi«. Ze to študiranje, včasih po več
ko 500 strani obsežnih aktov mora
živce umoriti, potem pride pa še
ustno obvečanje s strankami, od ka-
terih vsaka je prepričana, da ima
ona prav. Koliko pritajene jeze, ko-
liko razburjenja mora pogoltniti so-
dnik, ki je pa pri vsem tem vedno z
eno nogo v sindikatni tožbi. No, in
za vse to trpljenje naj dobi 14 dni
ali 3 tedne dopusta, dočim ga dobi
vsak poročnik, ki opravlja svojo
službo vedno le v naravi in le par
ur dopolne, popoldne pa le vsak
drugi ali tretji dan, po 6 do 8 ted-
nov! Sodnik najkrajšje razreda
rabi vsaj 4 tedne dopusta, pa ne
takega, kakor dozdaj. Dandaj
si moral vsak pred dopustom in po
dopustu delati za kolege, ki so
bili takrat na dopustu, delal je pre-
je in zdržal živce, tedaj podelal

boj, tedaj morda bi bil na
maji ali sicer malo ohladil, pridem
nazaj in moram delati za dva, pa so
živci na 14 dni taki, kakršni so bili
pred dopustom ali pa še slabši.

Potem naj pridem pa še h kaki
porotni sedbi, ki traja po več dan in
več noč, pa je še lep uspeh dopusta.

To sicer niso vsi, pač pa najbolj
kričeji nedostatki sodnijske službe.
Gospodje posl. pa ne bodo imeli kma-
lu lepše prilike, pokazati jih zborni-
ci in svetu, kakor zdaj, ko se ob-
ravnavala službena pragmatika.

Judex.

Boj za Adrijo.

Praga, 23. maja.

V današnji številki »Münchener
Neueste Nachrichten« je na uvod-
nem mestu članek »Im Kampfe um
die Alpenländer«; nekaj izvleček
poročila podpredsednika dunajskega
»Schulvereina« dr. Bauma na letnem
čbemem zboru društva »Für das
Deutschtum im Auslande«. Baum je
govoril o jugoslovanski nevarnosti.
Zanimivo je to poročilo iz dveh strani:
prvič, kako skušajo nahujskati
naši ljubi sosede rajhovec, drugič
pa posebno radi tega, ker ni nem-
škega načrta in namer v zadnjem
času nikdo tako resnično in brez
tandice odkril.

»Pozorišče obrambnega boja
Nemcev napram Slovincem, ki je
ravno tako važen, kakor češko-nem-
ški, so južnoavstrijske kronovine
Kranjska, Koroška, Stajerska, Pri-
morska. Do 19. stoletja so bili Nem-
ci in Slovani v dobrih odnosih. Radi
pripadanja k nemškemu cesar-
stvu in premoči nemške kulture so
imele te dežele nemški pečat in Ne-
mci bi bil še danes v veljavi pri
uradu in šoli, da ne bi si avstrijska
vlada od leta 1879, sem stavila nalo-
ge izpodrinati nemški vpliv v Av-
striji«.

Trideset let je od tega preteklo,
ali učinek vladnega sistema je na-
ravno uničujoč. Posebno na Kranj-
skem. Kljub temu da so bili vedno
vladi prijazni, se je Nemce strlo in
konstruirala slovenska vladajoča
stranka. Ta je zahtevala poslovenje-
nje šol in uradov. Zato pa je bilo
treba še poraben idiom ustvariti. Z
velikimi državnimi denarnimi žrtva-
mi se je provzročil porod novega
»naroda«. Profesorjem se je dajal do-
pust, da so lahko napravili slovnico
in besednjake ter predstavili učne
knjige. Istočasno so se odstranjevali
nemški uradniki; šolstvo se je popol-
noma poslovenilo. V mestih se je
nemstvo zadušilo. V Ljubljani dela
žurnalstika divjo gonjo in občinski
svet dela na to, da se nemstvo na
zvenj in znotraj uniči. V jeseni 1908
so bili brezprimerni ekscesi, pri ka-
terih so bili Nemci s svojim imetjem
dani na milost in nemilost divjim
tolpam. Nemec, največji davkoplače-
valec v kronovini nima nikakega
vpliva v deželnem stolnem mestu in
deželnem zboru, je politično brez mo-
či. Sostvo je — razven »Schulverein-
skih« šol — izročeno popolnoma slo-
vensko - klerikalni večini deželnega
šolskega sveta. To je položaj Nemcev
na Kranjskem. 30.000 duš proti
400.000 nasprotnikom, od katerih je
polovica potomcev nemških, tekem
19. stoletja poslovenjenih naseljen-
cev.

Z enako silo divja boj na Spod-
njem Stajerskem. Tu leži najvažnej-
še bojno polje: meja obeh narodnosti
in številni nemški otoki. Ti so pred
vsem mesta in trgi, kakor Maribor,
Ptuj, Celje, Brežice, Št. Lenard, Lju-
tomer itd. Z gospodarskim bojkotom,
z delovanjem slovenskih uradnikov,
z ustanavljanjem slovenskih denar-
nih zavodov, s slovenskimi društvi,
časopisi itd. se skuša osvojiti te
otoke. Neizmerno veliko denarja se
mora žrtvovati, da vzdržimo te nem-
ške postojanke. Njih obstoj drži pot
k Adriji prosto, njih padec bi nemški
narod odrinil od Sredozemskega
morja.

Na Primorskem so Trst, Gorica,
Pulj, Opatica, Lovran, kjer varujejo
nemške interese močne nemške
manjšine.

Na Koroškem so razmere za
Nemce ugodnejše, ker tamkaj ni
kompaktnega slovenskega ozemlja
in so bili Slovenci potom Karavank
ločeni od Kranjskega. Mogočni raz-
voj slovenstva na Kranjskem in
Spodnjem Stajerskem se čuti tudi na
Koroškem in odkar teče nova želez-
nica je Slovincem omogočen »Ein-
bruch«.

Brutalen boj s strani Slovincem
se kaže v besedah: na naši zemlji je
še dosti prostora za grobove naših
sovražnikov. Obramba naših bratov
obstoja v političnem delu in narodni
samopomoči. In tukaj je obramba, ki
ima največ uspehov — z denarjem,
gospodarsko pomočjo in ustanavlja-
njem šol in vrčev. Brez pomoči
»Schulvereina« bi bilo na Stajers-
kem le še malo otkov in nemstvo
na Kranjskem popolnoma strlo.
Vendar moramo rešiti še veliko na-
logo in sicer volikanske demarne žrt-

ve, aha naj Nemstvo v teh krajih ob-
stane. Roko v roki s »Schulverein-
om« dela »Südmark« na gospodars-
kem polju, največ z nakupovanjem
zemljišč na nevarnih krajih in s na-
seljevanjem nemških kmetov. Najpo-
membnejša kolonija leži na Stajers-
kem, kjer je došlo 35 rodbin —
največ Virtemberžani — svojo novo
domovino. Ne le z narodnega, tem-
več tudi s finančnega stališča bi
bilo priporočati, da se vloži rajhov-
ski kapital v lesu bogate pokrajine
južnih Alp in v razvitojoča morskala
kopališča Adrije.

Namen, kateremu služi boj Slo-
vincem je v poslednji vrsti odcep-
enje preje imenovanih kronovin od
politične, kulturne in gospodarske
zveze z nemškim ozemljem in ustano-
vitev jugoslovanskega državnega te-
lesa, ki naj bi sestojal iz Hrvaške,
Slavonije, Dalmacije, Bosne, Herce-
govine, Istre, Kranjske in iz sloven-
skih delov Stajerske in Koroške. S
tem je pa boj Nemcev v planinskih
deželah izgubil svoj lokalni značaj.
Postal je življensko vprašanje ne le
avstrijskih Nemcev, temveč tudi
nemške države. Gre se za gospodars-
ko stališče Nemcev v Srednji Evro-
pi, ki nečesto pusti, da se zapre pot
do juž. morja, katera pelje le čez
Spodnje Stajersko, Kranjsko in Istro,
pa naj bo ta ovira le slovanska drža-
va v okvirju Avstro - Ogrske mo-
narhije.

Pot do Adrije mora nam Nem-
cem ostati prosta! V prvi vrsti se
bijemo tam v južnih markah nem-
ške zemlje za svoj dom. Bijemo se
pa tudi kakor del velikega nemškega
naroda za njegovo svetovno cesto k
Adriji.

Vse govoričenje o obrambi, o
defenzivi Nemcev po navajanju za-
dnjih besed izpuhti. To je najhujši
napad na našo last. Mi se ne bomo
dali uspraviti, če vstajajo evangeli-
sti ter polagajo na srce: narodi po-
mirite se. Tistemu, ki me predestini-
ra na smrt, pa je toliko nesramen in
mi ponuja roko, mu jo iztrgam. Hi-
navci so zalega, ki jo je treba streči.

J. M.

Načrt novega kazenskega zakona.

Dr. Alojzij Kokalj.

XI.

Kaznjiva dejanja zoper pravnost.

Takoj za kaznjivimi dejanji zo-
per zakon, rodbino in osebno stanje
pa našteva in obravnava načrt ka-
znjiva dejanja zoper pravnost. Načrt
je tudi po našem mnenju malo pre-
gostobeden in je kaznjiva dejanja
zoper pravnost očividno malo pre-
več razblinil. Po našem prepričanju
bi se dala vsa ta kaznjiva dejanja
zoper pravnost bolj kratko obzlo-
žiti in tudi bolj pregledno razvrstiti.
Načrt pa kaže v tem poglavju poleg
tega zopet še neko drugo hibo, ka-
tero najdemo pri njem na več krajih.
Načrt kaže namreč poleg prevelike
gostobedenosti še to hibo, da se le
prerad ponavlja na ta način, da pri
definicijah kaznjivih dejanj podobne
kakovosti ponavlja in pogreva pri
vsakem posameznem kaznjivem de-
janju popolno definicijo vprašalnega
posameznega kaznjivega dejajnja,
namesto da bi s preciznimi besedami
opozoril le na razliko. To bi hasnilo
le jasnosti in preglednosti.

Sicer pa kažejo to hibo žalibog
vsi zakoni novejšega datuma, ker so
vsi sila gostobesedni in polni visoko-
danečih fraz, ljubeči ponavljanje in
pogrevanje, s čemer se kaj neprijet-
no razlikujejo od starejših zakonov,
kateri so se odlikovali s preciznim iz-
ražanjem, jasnostjo, kratkostjo in s
preglednostjo. Opozarjamo samo na
sedaj veljavni izvršilni red in pa na
naši stari in častitljivi občni držav-
ljanski zakonik. Dočim je prvi, ki je
v veljavi šele 12 let, gostobeseden,
poln fraz, široko razblinjen, nerod-
no prepojen s socialnim oljem in
ustvarjen bolj v zaščito dolžnika
kot upnika, se odlikuje drugi, dasi
je star že nad 100 let, in v nekaterih
določilih radi napredovanja časa in
predruženja razmer in pravnega
mišljenja zastarel, s tako občudova-
nja vredno kratkostjo, preciz-
nostjo, jasnostjo in preglednostjo, da
še danes lahko služi za vzgled vsem
zakonodajalcem.

Sicer je pa tudi naravno, da za-
ostajajo novejši zakoni tako v stvari
sami, kakor tudi glede oblike daleč
za starejšimi zakoni, ker se danes za-
koni vse drugače kujejo kot pa nek-
daj. Današnji naši zakonodajalci so
pri svojih novih zakonih pred vsem
premalom samostojni, ker jemljejo za
dobro in lepo vse, kar se zvari v neki
sosedni državi, ne da bi samostojno
presodili, je-li res ta izposojena
stvar dobra in lepa in če se prilaga
našim posebnim razmeram; naši da-
našnji zakonodajalci so pa tudi pre-
hitri in to še posebno pri onih zaka-
nih, ki obravnavajo socialne razme-
re, ker opazujemo v njihove rama se-
delne probleme jako problematične

narave, ne da bi poprej le količkaj
trezno in dobro preudarili, ali je po-
sebnost naših avstrijskih razmer
sploh prikladna za take problemati-
čne poskuse ali ne; naši današnji za-
konodajalci so nadalje tudi preveč
domišljivi in površni, ker se na eni
strani kujejo v ministrstvu od strani
raznih teoretičnih juristov razne za-
konske predloge, ne da bi se priteg-
nilo k posvetovanju tudi praktično
delujoče in izkušene juriste in izku-
šene moze iz drugih stanov in po-
klicev — na drugi strani se pa zo-
pet kuje nove zakone z nekako vir-
tuzno površnostjo, kar ima za posled-
ice žalostno dejstvo, da se mora ta-
ko površne skrupulane zakone že čez
eno ali dve leti dopolnjevati, poprav-
ljati in izboljševati z novelami.

S temi izvajanimi smo se pač ne-
koliko oddaljili od svojega predmeta,
vendar pa mislimo, da ni odveč,
če se vedno in povsod opozarja po-
stavodajalne činitele, kako jim je
postopati pri sestavljanju novih za-
konov. Posebno se nam pa zdi umest-
no in potrebno to ravno na Kranj-
skem, vsaj je bil ravno naš deželni
zbor v svojem zadnjem zasedanju po-
sebnost plodovit, če tudi ne srečen pri
kovanju novih zakonov. Ta naša iz-
vajanja veljajo torej v polni meri
tudi za naš ožji postavodajalni zbor.

S tem se pa vrnimo zopet k
stvari. Načrt novega kazenskega za-
kona pozna razna kaznjiva dejanja
zoper pravnost in sicer take, ki ozna-
čujejo kot kaznjivo vsako nedopust-
no spolno združenje, nadalje take, ki
imajo za predmet nečistost in konč-
no take, ki se pečajo s takimi de-
janji, ki posredno pospešujejo ne-
pravnost.

Načrt pa našteva sledeča kaznj-
va dejanja zoper pravnost kot posil-
stvo, siljenje k spolnemu združenju,
siljenje k nečistosti, oskrumbo, zlo-
rabo oseb do 14. leta za spolno zdru-
ženje ali nečistost, zvižanje dosega
spolnega združenja, nečistost zoper
nravo, krvosramnost, izkoriščanje
zaupnega mesta ali javne službe za
spolno združenje ali nečistost, zape-
ljavo, sovodstvo, obrtno pospeševanje
nečistosti, pospeševanje obrtno
nečistosti, kupčijo z ženskami, zvod-
ništvo in konečno vsako kršenje
pravnosti.

Keš se ta naša razprava tiska
v razširjenem dnevniku, ki se izdaja
v toliko in toliko tisočih in katerega
dobivajo v roke tudi nezreli mladi
ljudje in ne morda v takem strokov-
nem časopisu, ki prihaja zgolj v ro-
ke izkušenih odraslih ljudi, se tu ne
moremo pečati s podrobno razlago
posameznih kaznjivih dejanj zoper
pravnost, da ne bi s tako podrobno
razlago proti vsoji volji in namenu
napravili omogočeno pohujšanja, katerega
je pred nedavnim časom zagrešila
ominozna rdeča knjižica nekega vi-
sokega cerkvenega dostojanstvenika.

Omeniti hočem le na kratko, da
se nam zdi popolnoma umestno, da
je načrt v svojem § 273 postavil hu-
dodelstvo § 132 sedaj veljavnega ka-
zenskega zakona (zapeljavo k nečis-
tosti) na veliko bolj široko podlago,
ko jo je pa do sedaj imelo. V svojem
§ 273. obravnava namreč načrt iz-
koriščanje zaupnega mesta ali jav-
ne službe za spolno združenje ali ne-
čistost. V tem svojem določilu pa
jemlje načrt v svojo zaščito

- a) nedolžne posinovljence, pohčer-
jenke, rejence, pastorko, varo-
vance, kurande, učence in go-
jenice;
- b) take osebe ženskega spola, s ka-
terimi ima javen uradnik izvrši-
ti kako uradno opravilo ali ki so
mu uradno podrejene;
- c) take osebe ženskega spola, s
katerimi pride v dotiko duhov-
nik v izvrševanju svojega duš-
nega pastirstva;
- d) bolniki v bolnicah in raznih za-
vodih in gojenici v vzgojevalni-
šči in končno
- e) vse osebe, ki so v službeni od-
visnosti.

Ker tvori v sedanjih časih usta-
navljanje raznih Marijinih in po-
dobnih družb takorekoč tudi del
dušnega pastirstva, dvomimo zelo,
če bodo s tem določilom našega na-
črta zadovoljni novodobni osrečeval-
ci našega dobrega in vernega ljud-
stva, dasi se mora priznati, da je ta-
ko izrecno določilo zelo na svojem
mestu.

Posebej nam je tudi še omeniti,
da jemlje načrt v svoje varstvo iz-
rečno tudi one osebe ženskega spola,
ki so v gospodarski odvisnosti. Tudi
to se nam zdi popolnoma umestno
in pravilno, ker se je do sedaj ravno
iz izkoriščanja gospodarske odvisno-
sti nekanjeno rodilo toliko gorja in
se pahnilo toliko in toliko ženskih
bitij v nearečo in blato. Upati je, da
se bodo s tem, ako bodo vsako tako
izkoriščanje gospodarske odvisnosti
imelo za posledico občutno kazen,
vsaj znatno omejila, če tudi ne pre-
prečila, nepravnost.

Posebej nam je poveljiti tudi
par besed kaznjivemu dejanju kup-
čije s ženskami, ker se nam zdi de-

edilo načrta nekoliko protese in pomanjkljivo. Načrt označuje namet kot kaznjivo samo tako kupčijo z ženskami, ki naj bi dotične uboge prave vrgele v naročaj obrtne nečistosti izven domovine, osiroma domovinske države. To se nam zdi polnočno protese in pomanjkljivo, ker bi bila po načrtu vendar nekaznjiva kupčija z ženskami v mejah domovinske države, tako da bi n. pr. galski kupec z živim blagom to blago prav lahko in ne kaznjeno prodal in razpečeval v tržaške razpote, ker spada Trst k isti državi kot Italija in bi zapadel še le tedaj kazni, če bi hotel tako galsko blago razpečati n. pr. na Rusko ali Rumunsko. Ta vzgled pa kaže pač dovolj jasno, da je besedilo tega kaznjivega dejanja po načrtu odločno protese in pomanjkljivo ter da se bode moralo izpolniti v tem smislu, da se bode kot kaznjiva prepovedala kupčija z ženskami tudi tedaj, če se bode vršila med mejami domače države. Stvar poklicanih činiteljev bode, če se načrt predloži kot vladna predloga, da se pravočasno pobrinejo za to, da se bode ta očitni nedostatek odpravil.

Sklepoma naj še navedemo, da obravnava načrt v tem poglavju tudi taka kaznjiva dejanja, za katera pri nas Slovence nimamo udomačenih izrazov. To dokazuje pač jasno, da stojimo Slovenci v morali zelo visoko in da glede morale precej nadgrajujemo one naše sode, ki se tako radi sami sebe nazivajo »narod gospodov«, nas pa zaeno psujejo z »manjvrednim narodom«. Je pač radna ironija usode, da se rode ravno v »deželi pobožne pravosti« razni Eulenburgi, Kruppi in podobni poštenjaki v prvih družabnih krogih, ki so se mi »manjvredni« Slovenci v tem oziru ne moremo niti daleko gosati in meriti s svojim mogočnim sedem ter narodnim nasprotnikom in tlačiteljem.

In to govori cele knjige — s to opazko pa sklepamo tudi to poglavje.

Parlament.

Seja poslanske zbornice. — Zakon o veteranih. — Nujni predlogi glede visokih šol. — Interpelacije.

Poslanska zbornica se peča zdaj pravijo, da nima nobenega bolj pametnega in pametnega dela — z vladnim predlogom o veteranih. — V večerajnji seji je nadaljevala in zaključila debato o prvem branju te predloge. — V prihodnji seji govorita še generalna guvernica, nakar bo na vrsti romal v odsek, odkoder pride na svetlo spet menda, kadar bo zbornica v taki zadregi glede dela, kakor ravno zdaj.

Začetkom seje je odgovarjal ministrski predsednik na nekatere interpelacije, med drugim na interpelacijo poslanca Hribarja glede prodiranja nemških kolonistov v Bosno in Hercegovini.

O veteranih sta govorila samo posl. Winarsky in posl. Stölzel, ki je pravil, kako globok pomen ima zakon itd. Slednjič je povedal, da bodo nemški nacionalci glasovali za predlog v interesu avstrijskega patriotizma. — Med govorom poslanca Stölzla so delali soc. demokratje sate dovtipne medklice, tako da se je govornik nazadnje resnično razjezil; soc. demokratje so slednjič odšli iz zbornice. — Nato se sprejme predlog na konec debate in izvoli za kontragovornika posl. Nemea, pro - govorniki so resignirali na besedo.

Pri slednji razpravi o visokošolskih stvabah je povzel besedo spet mančni minister grof Stürgkh. Omenil je, da se v Inomstu zgradi kmalu za univerzo novo glavno poslopje, novo knjižnično poslopje, nov medicinski - teoretični, nov naravoslovski in botanični inštitut. Prostor je bil izbran in tudi načrti v visokih so se v delu. Glede drugih visokošolskih stavb pravi minister, da so se zapoznile zaradi razpisovanja konkurence, vsled tega, ker število akademikov rapidno narašča in pa iz finančnih vzrokov. — Soc. demokrat Wityk zahteva ustanovitve rusinske univerze v Lvovu, ker je vsepoljska agitacija na lvovski univerzi neznosna. — Kršč. soc. Steiner pravi, da bo stranka glasovala za vse tri tuje predloge, ker zahteva, da vsa ta šola, od najvišje do najnižje, zadostaja higijeničnim in drugim zahtevam. — Debata se zaključuje in sklepno besedo dobe še predlagalci. — Poslanec dr. Chiari pravi, da Avstrija vse premalo skrbi za znanost. Ugled dunajske univerze je globoko padel. Najboljše moči gredo v tujino, učenci iz tujih univerz pa v Avstrijo ne marajo priti. — Poslanec dr. Drtina pravi, da mora zbornica glede žalostnih razmer na vseučiliščih ukreniti kaj temeljitega. Poskrbeti se mora za zadostno opremo obstoječih visokih šol in za ustanovitve potrebnih visokih šol nemškemu narodu. — Posl. dr. Bachmann se predvsem zavzema za nem-

ško univerzo v Pragi. — Nato se predlogom prizna nujnost in se sprejme tudi meritam; sprejmejo se tudi v debati stavljenе resolucije.

Slede interpelacije. Med drugimi interpelira posl. Pittoni zaradi aretacij irredentistov v Trstu; aretacije so se izvršile z nenavadno strogostjo in so povzročile v mestu nenavadno in neopravičeno bojazen. Interpelant pozivlja vlado, naj naroči tržaškemu oblastvom, da v prihodnje ne obravnavajo širokoustnih demonstracij mladih vročkrvnih ljudi kot veleizdaje.

Prihodnja seja bo v petek dopoldne.

Proračunski odsek.

Proračunski odsek je v večerajnji seji dokončal razpravo o proračunu železniškega ministrstva in proračun odobril.

Seja klubovih načelnikov.

V večerajnji seji so se vsi govorniki zavzemali za to, da proračunski odsek pravočasno reši proračun, da ne bo treba vladi iskati začasnega proračuna. — Posl. Seitz je nasvetoval, naj bi zbornica izvršila razpravo o proračunu v dvanajstih dvanajsturnih sejah do 25. junija. — Proračunski odsek bi moral torej končati svoje delo do 7. junija. Navzoči so se s tem nasvetom strinjali.

Poljaki.

Na zadnjem zboru vsepoljske stranke so se pojavili hudi konflikti med radikalnimi in konservativnimi elementi. Radikalci so slednjič zmagali. Listi poročajo, da bo vsled tega moral poslanec Glombinski, ki spada v konservativne kroge, izstopiti iz stranke ali pa odložiti predsedstvo »Poljskega kluba«.

Rusinska univerza.

Rusinska deputacija je obiskala večeraj ministrskega predsednika zaradi rusinske univerze. Rusinski ultimatum se glasi: pomnožitev rusinskih stolice na lvovski univerzi, ki naj bodo avtonomne; takojšnja ustanovitve rusinske univerze v Lvovu, kakor hitro bo dovolj rusinskih stolice za tri fakultete.

Kako se je okoriščal z županovanjem klerikalni župan Jos. Pavlica v Rihemberku na Goriškem.

Josip Pavlica, oče semeniškega profesorja dr. Andreja Pavlice v Gorici, županuje že dolgo vrsto let v Rihembergu na Goriškem. Mnogo jih je napletel tekom let, zato se je mnogo o njem pisalo v javnosti; očitalo se mu je razne take reči, za katere bi bil vsak drugi tožil, ali očka Pavlica je ali molčal ali mu je sin v Gorici napisal kak »popravek«, ki je očeta le še bolj kompromitiral ali pa je razglasil v kakem klerikalnem trolebilu očitjanja za obrekovanja, pa mu je odleglo.

Sedaj na visoko starost pa so ga pekla očitjanja, in ko je Leopold Kerševan iz Rihemberka govoril o njem, kar je bilo sploh že znano po rihemberški občini, se je osokolil očanec Pavlica in šel tožiti radi žaljenja časti.

Leopold Kerševan, Jožefov, iz Rihemberka št. 46, tamkaj rojen meseca januarja 1869, je bil obtožen, da je govoril o zasebnem obtožitelju Josipu Pavlici, županu v Rihemberku, da je rekel zasebni obtožitelj Francu Birsu, krčmarju v Trstu, da mu ne napravi domovnice za vsprejem domovinstva pod Trst, ako od njega ne kupi največji sod vina, in da so pri občini sami pojedeli — teh ubogih in da jedo ubogih žulje, namesto, da bi pošteno delali.

Zadnja obravnava se je vršila v Ajdovščini dne 19. maja 1910. Obdolženec je nastopil dokaz resnice in je istega tudi doprinesel.

Priča Franc Birsu je potrdil, da mu je zasebni obtožitelj odgovoril na prošnjo, da se mu izda domovnica v svrhu dosege domovinske pravice v Trstu: »pridite k meni po en sod vina in precej vas naredim trčisti-na«. Glede druge žalitve, da so namreč pri občini, katere župan je zasebni obtožitelj, sami pojedeli teh ubogih, in da jedo ubogih žulje, — skliceval se je obdolženec na več nečastnih dejanj zasebnega obtožitelja. Izmed teh smatrala so se za dokazna sledeča: 1. Od 14.—19. decembra 1908 vršila se je v Rihemberku komisija v svrhu avtentizacije železnih mej. Od urada za razlašanje zemljišč dobil je zasebni obtožitelj dijete po 20 K na dan, torej skupaj za 6 dni 120 K; česar zasebni obtožitelj ni zanihal. Proti temu pa si je on za iste dneve pri občini saračunal dijete po 6 K na dan. V obzled dejstva, da je potegnil vilo od urada za razlašanje zemljišč za iste dneve krasne dijete po 20 K na dan, je to dejanje, da si je pri občini saračunal dijete gotovo nečestno in je vso

velik taga obdolženec trdil, da je zasebni obtožitelj posebej denarja ubogih ljudi, opravil. — 2. Iz pričevanja Vinka Cigoja sledi, da je bil zasebni obtožitelj za časa gradnje bohinjake železnice sklenil v lastnem imenu s tvrdko Madile & Ko. najemno pogodbo, temeljem katere je oddal trdki v najem »die Strassenränder im Niveau des Grundstückes des Bürgermeisters«. Ta okolnost potrjena je tudi po svedoku Antonu Lokarju, iz čigar pričevanja tudi poizhaja, da zasebni obtožitelj dotične najemnine letnih 30 K ni oddal cestnemu odboru. Tudi to dejanje, ki se dotika vsaj kazenskega zakona, je nečestno v smislu § 491 k. z. — 3. Isti svedok potrdil je tudi, da je bil v onem času nesel k zasebnemu obtožitelju podpisat neki revers, v katerem bi občina jamčila za vsako eventualno škodo, ki bi nastala vsled neodpeljave materiala — vsled hudournika Ravnak; da se je bil zasebni obtožitelj izrazil, da podpiše revers le pod pogojem, ako mu podjetje odstopi prevožno kamena iz Kamenškega po 1 K 80 v m³. Vse to dejanje samo na sebi ne glede na okolnost, je-li dobil prevožno zasebni obtožitelj sam, ali pa njegov sin, smatrati je za nečestno, ako je namreč zasebni obtožitelj za uslugo, ki jo je imela storiti občina podjetju, zahteval protiuslugo za svojo osebo.

— 4. Nečestno so tudi dejanja zasebnega obtožitelja, tičočna se dijete volilnih komisarijev pri občinskih volitvah v letu 1902. Iz pričevanja Ivana Colja sledi namreč, da neki Josip Robič takrat ni bil član komisije — če tudi je podpisan na dotičnih zapisnikih, da je pa proti temu potegnil dijete 16 K in to z vednostjo zasebnega obtožitelja, predsednika komisije. Tudi se pravi izkoriščati občino, ako je župan, kakor plačan občinski tajnik, imenoval za tajnika pri občinskih volitvah drugo osebo in potem izplačal dijete temu in sebi, namesto da bi dal svojo dijete imenovanemu tajniku, ali pa tega plačal iz svojega. Obdolženec je torej dokazal zasebnemu obtožitelju razna nečastna dejanja, katera opravčujejo njegovo očitjanje, da so pri občini pojedeli žuljev ubogih ljudi. Iz celote kazenske pravde zadobi se vtis, da zasebni obtožitelj, kakor župan občine Rihemberk ni opravljal svoje službe v blagor občine, temveč dosti bolj z namenom se s to službo okoriščati, in da se je v dosledu tega svojega namena posluževal večkrat nečastnih, da celo kaznivih dejanj, in to v škodo bogatih in revnih davkoplačevalcev.

Tako se glasi izvleček iz razsodbe. Politična oblast je dolžna takoj odstaviti tega uzornega klerikalnega župana ter naperiti proti njemu potrebne korake.

Razsodba govori dovolj jasno. To je nov prispevek v pokrepitev dejstva, da so klerikalci najslabši župani, da ne opravljajo svoje službe v blagor občine, marveč da se okoriščajo z županovanjem v škodo revnega ljudstva ter da je klerikalcem prvo in zadnje — lastni žep!

Dopisi.

Iz Stare Loke pri Škofji Loki. Težek porod je imel naš kaplan Baloh. Dolgo časa se je okoli ponašal in kazal svoj »čukovski« znak in hodil leč na »čukovska« jajca, dokler se mu je končno posrečilo, na prvo nedeljo v letošnjem maju izleči mlade »čukce«, ki so našli svoje prvo varno zavetje pod streho najbolj verne starošolske žene, petične gostilničarke, Blažeske mamice. Kaplanu Balohu je pridno pomagal njegov nič manj fanatični sobrat, organist Kramaršič, to je oni grizasti fante, ki bi najrajši vse starošolske naprednjake pojedel v salati Oba, Baloh in Kramaršič, sta cepala od hiše do hiše ter vohala, ako bi se kje našel kak poba, da bi ga vpisala med »čuke«. Iztaknila sta tudi brž načelnika, Martancev iz Binklja se jima je zdel za to še najbolj škaven, ta pa je bil te časti že tako lačen, da je še sam kaplana Baloha prosil, naj ga vpiše za prvega »čuka«, kar se je seveda tudi zgodilo. Lani se je fante pridružil, da ne bo nikoli »čuke«, letos pa se je že toliko prefarbal, da je postal celo njihov načelnik! Pravijo, da je šlo 28 starošolskih »čukov« pomerit uniformo h krojaču, kajti mudilo se jim je, ker je došel »befel«, da morajo vsi »ausrikat« pri procesiji na Telovo. Pa še škofa bodo morali sprejeti, ko bo leto prišel v Stari Loko birmat. Najbrž se fantje nadejajo, da bodo tudi oni kaj dobili od onih tisočakov, ki jih je »nemška šparkasa« plačala škofu za njegovo slovenako, narodno zavednost. S silo so klerikalni kolovodje napravili v Stari Loku »čuke«, ker so nekatere fante v to družbo vpisali celo brez njihove vednosti. A kar so najmanj pričakovali, je to, da so pri teh naložbi na odločen odpor. Zato se naj kaplan Baloh na to strahovito hudoje in se njihovi hiši, z katere je vseh zdelo

pokahal, ko je šel mimo, kričal, kakor tista poklonka groba kriča. Bujni na stran pogleda, samo da jih ne vidi. Telovadbo v priforiki »Čukariji« poučuje neki posebno pobožni telovadez iz škofjolskega predmestja, Karlovec. Nekateri pravijo, da je Kuferšmidov zato najbolj sposoben, ker zna tako marširati, da se mu vsihih zablaka gola telesa polt na oni strani telesa, kjer se hlače pri potepih najbolj napnejo. Starošolski »Čuki« so torej v tem oziru lahko popolnoma brez skrbi, ta vrli Kuferšmidov telovadez jih bo v kratkem tako navadil telovaditi, da se bodo morali vsi ločki »Sokolci« poskriti, celo Pristava bodo prekosili, ker bodo pri prihodu mednarodni telovadbi, kakor je bila lani ona v Luksemburgu, tudi z njim tekmovali. Že zdaj se sliši, da se med prifariškinimi »Čuki« krši edinstvo, da se med seboj že pripravijo in da jih je že 6 odstotilo. Ti tiči bodo še marsikatero grenko uro prizadali gorečemu kaplanu Balohu in za njegovemu zvestemu opodi, organistu Kramaršiču. Malo še počakajmo! Govori se tudi o tem, da je prifarska šparkasa, ki je še pred kratkim v svojih knjigah imela tak red, da se Bogu smili, dala denar za nakup »čukovskih« krojev. Tudi to je v korist kmetov in zato se ne čudimo, da jo kmetje podpirajo, ker ima tudi za take namene odprto svoje dobrodelno srce. Prvi nastop so starošolski »Čuki« imeli že v nedeljo, dne 22. maja popoldne, ko so izžvižgali po cesti mirno korakajoče »Sokole«, kakor smo vam že poročali. Svoje oliko so že takrat pokazali, da pa se bodo ti neotesanci še kedaj zaleteli na mirne ljudi, o tem smo uverjeni, ker so preveč udani kaplanu Balohu in organistu Kramaršiču, ki sta jih izpeljala na pravo pot.

Iz St. Jurja pod Kumom. Minulo soboto, dne 21. maja, je pri nas divjala huda nevihta, grmelo, treskalo, lilo je, kakor iz škafa, da smo mislili, da bode skoro sodni dan. Poškodovala nam je nevihta veliko njiv in travnikov, pobrala jezove in skoro popolnoma uničila ceste. Leto in leta že prosimo za preložitve groznih klancev na naši okrajni cesti iz Radeč za vladno podporo, a vse je vedno brezuspešno. Skozi vsako vas že delajo ceste in prelagojo klance. Na naši okrajni cesti, bolje rečeno, stezi, kjer je jako velik promet, ker je ob cesti polno žag, trgovin z ogljem in drugih naprav, se nič ne stori. Radi naših cest bi morali ti obrtniki svoje proizvode na postajo ali iz postaje kmalu na hrbtu znositi. Pozna se nas le ob plačevanju davkov in ob volitvah, drugače pa, ker smo žalibog še jako nezavedni, in za to se nas še vedno prezira. Posebno častno diplomu si bode prislužil naš častni cestni načelnik. On ima na sebi dostojanstvenih naslovov, kar jih sploh le »debelokožec« nositi more, a da bi bil on pri enem izmed svojih poklicev kaj storil za korist davkoplačevalcev, se dosedaj še ni čulo, kvečjemu če bode kaj pri »čukariji«. Nesprotno pa on posebno naš cestni zaklad izrablja. Na željo mu njegove grehe lahko naštejemo ter objavimo s podpisom. Ker je res skrajni čas, da bi se nam naše cestne razmere saj nekoliko izboljšale, se danes oglašamo. Torej gg. poslanci naših volilnih okrajev, ki nam ob času volitev zlate obljube delate, čas je, da se enkrat tudi izpolnijo. Izkažite se, da dobite od svojih volilcev zaupanje, drugače prihodnje volitve za vas ne bodo sadonosne. Toliko prvič v vednost.

Št. Jurčan.

Dnevne vesti.

— Razmere v deželni šolskem svetu. Da te razmere niso vzorne in ne moralne, to je itak vsakemu znano. Deželni šolski svet je sedaj tista mašina, v katero se zgoraj meče napredno učitelstvo, da se premelje in pretolče. Spodaj pa čakata z vrečo gospoda Jare in Lampe ter lovita premleto in pretolčeno učitelje, ki so, prelazivši mehanizem deželnošolskega stroja, postali pristna klerikalna roba! In sedaj smo zagazili tako daleč, da je vsako ljudskošolsko imenovanje nekaj političen čin, tako da se pri ti vrhovni šolski oblasti nikdo ne upošteva, kdor ni bil od nekdanj klerikalnega mišljenja, ali se pa v najnovejšem času ni na tak gniljiv način spokoril, kakor se je na primer spokorilo nekaj ljubljanskih učiteljev. Priznati se mora, da je deželni šolski svet dandanes najhujša in najkrutejša agitacijska korporacija klerikalne stranke! Kar pa je najzanimivejše, to je postopanje našega deželnega predsednika, barona Schwarz, ki se v deželni šolskem svetu prav nič ne sramuje, prav pri vsaki priliki očitno pokazati, da živi in da hoče živeti v nekakem lažnem razmerju z dr. Ivanom Šusteršičem. Kako se ta mol, ki je mol v deželni predsednikove kranjske, kakor Pilot z zoro, treni pred o-

njenim katoliškim voditeljem, kako otrpne, kadar ga dr. Šusteršič samo pogleda — nekako tako, kot otrpne stara žena, če jo je strela osmodila — vse to vzbuja pomilovanje v deželni šolskem svetu samem, vse to je nekaj specifično kranjskega, sploh nekaj takega, kar je mogoče edinole pod baronom Schwarzem! Ali v zadnji seji deželnega šolskega sveta je baron Schwarz samega sebe še prekosil, in če je imel med navzočimi kakoga resničnega prijatelja, moral se je ta kar kreti pod notranjimi bolečinami. Tako klaverno in obenem mučne situacije še celo v deželni šolskem svetu ni kmalu bilo! Oddalja se je mesto voditelja na neki ljubljanski ljudski šoli. Na eni strani je stal kandidat, ki ima vsa svojstva, ki je dotično učilno že nekaj mesecev spretno vodil, za katerega se je izrekel soglasno mestni šolski svet, in za katerega se je zastavil tudi oficijalni referent deželnega šolskega sveta. Na drugi strani pa je stal onemogel učitelj, katerega so svoje dni naprednjaki s silo spravili v Ljubljano, ki nima drugega svojstva, nego brezznačajno starost, in za katerega se ni oglasil niti en šolnik v deželni šolskem svetu, ako izvezamo kanonika Kržičca. Ali ta kandidat se je pred kratkim prelevil, svoj značaj je obrnil za skledo — kar mu končno pri materialni miseriji slovenskega učiteljskega se posebnost v zlo ne šteje, in vsled tega je zlezal dr. Šusteršič v srce, ki je baronu Schwarzu izjavil: »To je kandidat naše stranke; es ist eine Partheifrage, die wir daraus machen! Gospod baron za tega kandidata morate dirimirati!« — In tako se je tudi zgodilo! Proti oficijalnemu svojemu referentu se je baron Schwarz izrekel za onemogoč nesposobnost, ter pri tem zajeljal nekaj plitvih besed, iz katerih si le toliko posnel, da vodi deželnega predsednika pri tem klavernem nastopu edino strah pred voditeljem katoliške stranke! Sposobni kandidat, katerega so pripravili vsi šolniki, je propadel, kar je značilno za koruptne razmere, ki vladajo sedaj v naši kronovini. Vsak daljši komentar bi bil nepotreben!

— Slovenski denar jih peče. O računskem zaključku »Mestne hranilnice ljubljanske« za preteklo upravno leto je izšlo letos tudi v uradnem listu »Laibacher Zeitung« poldrugo kolono dolgo poročilo. To poročilo je pa ljubljanske kazinote silno speko in odmev tega učinka se je pokazal v »Grazer Tagblatt«, v tistih mevžastih nemških štimeah, kjer kazinotje časih strupeno zabavlja, časih pa pretakajo solze in žolč zaradi »zatiranja« nemštva na Kranjskem in tiranskega gospodstva Slovencev. V tem listu se znani naš prijatelj v svoji hudobnosti zaletava v naš mogočni denarni zavod, češ, toliko milijonov ima premoženja, pa nič ne da v dobrodelne namene, dasi prav dobro ve, da hranilnica po svojih pravilih ne sme preje deliti čistega dobička v dobrodelne namene, dokler ne znaša rezervni zaklad 5% vseh hranilnih vlog. Ker se čisti dobiček pri ljubljanski »Mestni hranilnici« zadnja leta zelo hitro množi — preteklo leto ga je bilo 2/3 več nego l. 1908 — bo kazinskemu škodoželjniku kmalu jezik zavezan, kajti hranilnica bo že čez nekaj let lahko delila v dobrodelne namene čisti dobiček, ker bo rezervni zaklad znašal 5% vseh hranilnih vlog. Sicer je pa tukaj treba poudariti, da je »Mestna hranilnica ljubljanska« vprav zadnje leto storila veliko človekoljubnega dela, ko je priskočila na pomoč vsem, ki jim je »Kranjska šparkasa« odpovedala kredit in jih hotela spraviti v strašne stiske. — Končno vprašuje omenjeni dopisnik, na kak način je prišla »Mestna hranilnica ljubljanska« do tolikih milijonov. — Odgovoriti mu moramo mi: Zavednost in razsodnost slovenskega naroda je dvignila iz »Kranjske šparkase« 25 milijonov slovenskega denarja in je deset milijonov tega bilo vloženega v »Mestno hranilnico«. Teh milijonov ne bo več v nemško šparkaso nazaj, to vemo mi, in to vedo tudi ljubljanski kazinotje — zato pa taka jeza v nemškem lesu.

— Brez idealizma. Prejšnji teden je neki klerikalni slovenski list nesramno napadel slovensko učitelstvo. Ker hoče sedaj list opravičiti napad, naj navedemo še enkrat naslove, ki jih je podelil učiteljsvu. — List pravi, da so učitelji korumpirani masa, liberalna zalega, katere žitje in bitje je obrnjeno samo na žep, podleži, liberalna banda, diabolni sebičnejši, samogoltni, brezvestni izkoriščevalci, prodane duše, zalega, ki jo gonijo najnižje želodčne sile, liberalna tolpa, politični beboi, mlečnosobni liberalni učiteljski pojbo itd. Dotični list pravi zdaj, da njegova sveta delavica, da na tak način piše proti učiteljsvu. S takim pisanjem hoče list doseči, da postane učiteljsvo idealno, da vije v njem materializem, to razvemo na našem

našega naroda, kakor se kaže v katoliški listi. Res je, daneski čas je zelo materialističen. To vsekakor ima vse slovenstvo, ne samo slovenski učitelji. Vprašamo vas, katoliški idealisti, ali je vaša duhovščina kaj bolj idealna, kakor je slovensko učitelstvo? Dejstvo pričajo, da je ravno duhovščina najbolj materialističen stam. Maša je opravilo, ki bi vendar zahtevalo največjo idealizma. Duhovniki pa so tako malo idealni, da so celo ta opravila podražili, češ, ker je vse dražje, naj bo še maša dražja. In kako je to »idealno« duhovništvo lazilo okrog ministrov, da je doseglo materialno zboljšanje! Takrat naj bi bili katoliški listi kričali, naj ne bo duhovščina tako egoistična, tako materialistična, marveč naj bo malo bolj idealna. Tega klerikalni listi seveda niso storili, kajti klerikalci hočejo, da je duhovščina sita, učitelstvo pa lačno in — idealno. Ko je ista duhovščina zahtevala zboljšanje svojih plač, takrat je vse klerikalno časopisje javkalo, kako mora prečistiti duhovščina stradati; za prosee in v resnici potrebno učitelstvo pa imajo katoliški listi najhujše psovke. V imenu idealizma bijejo po učitelstvu, v imenu tistega idealizma, katerega ni v celi klerikalni stranki niti trohice. Zato je pa dandanes tako slabo za idealizem, ker ga propagirajo najneidealnejši ljudje nanajboljšeji način.

Na naslov c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. Ker mislimo, da naši otroci niso primorani čakati skoraj celo uro na pouk telovadbe, naj blagovoli mestni šolski svet v drugem razredu II. mestne ljudske šole ertati to uro, ker ima voditelj preveč opravka s politiko, da bi mogel svoje stanovske dolžnosti izpolnjevati, kar se je videlo v sredo, dne 25. maja, ko so morali naši otroci čakati skoraj celo uro v II. razredu, da so se zgovorili klerikalni učitelji. Če že nečesto poučevati, naj vsaj otroke puste na sveži zrak. Sploh vladajo na II. mestni šoli zares vzorne razmere, odkar je šolska pisarna postala pisarna »Slovenske zveze« in odkar je vodja te šole, Jeglič. Vprašamo v svojo odločnostjo: Ali se misli napraviti red na tej šoli, ali ne? Ako se ne ugoti upravičeni želji, pridemo v kratkem še z drugimi stvarmi, da bo deželni šolski svet vsaj videl, kakšne ljudi nastavlja za voditelje na mestnih šolah.

Izjava. V svojem poročilu o sestanku, ki ga je priredilo v sredo zvečer društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov za Kranjsko navaja »Slovenec« na mestu, kjer je govor o letošnjem plesnem venčku, prirejenem od omenjenega društva, sledeči medklie: »Dr. Windischer pa je prišel spijonirati!« Zal »Slovenec« ne navaja, kdo je zaklical navedene besede. Ne bom preiskoval, ali je v resnici kdo od zborovalcev napravil omenjeni medklie, izjavljam samo, da sem se v resnici udeležil letošnji predpust plesa, ki ga je priredilo društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov za Kranjsko v Narodnem domu, pristavjam pa, da sta me prišla v imenu društva na ta ples osebo vabit v moje stanovanje gg. Černetič in Seljak. — Dr. Fran Windischer.

»Slovenec«v zdražbe. Ker je začetkom tega meseca stopil v veljavo zakon o delavnem času v trgovinah in o zapiranju trgovin, je pričelo v trgovskih organizacijah gibanje, ki meri na to, da c. kr. deželna vlada izda podrobne izvršilne ukaze k temu zakonu. V Ljubljani sta dve društveni trgovski organizaciji, in sicer slovensko trgovsko društvo »Merkur«, ki ima za redne člane trgovce in trgovske sotrudnike, in pa društvo slov. trgovskih sotrudnikov za Kranjsko, čegar redni člani morejo biti le trgovski nastavljenici. Obe društvi lahko mirno in brez nasprotstva delujeta v prid svojih članov, ki so po ogromni večini naprednjaki. »Slovenec« seveda, ki ve, da nima zaslombe v trgovstvu, to ni po godu, in slehera prilika mu je dobrodošla, da dela nepotrebne zdražbe celo v strogo stanovskih vprašanjih. Tudi vprašanje zapiranja in odpiranja trgovin v Ljubljani mu daje povod, da skuša s hujskanjem obujati nasprotstva. Dokaz temu njegovo sklobasano in perfidno poročilo o zadnjem sestanku, ki ga je priredilo društvo trgovskih sotrudnikov. V tem poročilu skuša vzbuditi sovraštvo med obema stanovskima organizacijama s tem, da namenoma hujska proti velezaslužnemu društvu »Merkur«. Dejstvo je, da je društvo »Merkur«, v katerem imajo nastavljenici v odboru 2/3 odbornikov, že minulo soboto, dne 21. t. m. priredilo zborovanje trgovcev in trgovskih nastavljenecv v ta namen, da so zainteresirani podali svoje mnenje glede zapiranja in odpiranja trgovin. Odbor »Merkurja« se je na to takoj v ponedeljek o tem vprašanju posvetoval in v torek, dne 24. t. m. se je že odposlala utemeljena vloga na c. kr. deželno vlado in gremij trgovcev v Ljubljani, in sicer je »Merkur« c. kr. deželno vlado, ki je edina poklicana izda-

ti doležba v tem postopku, napovedati, da izda potrebne ukaze in omejevanja. Ljubljana, marveč tudi za ostale kraje na Kranjskem, ker so razmere na delu takšne, da je uroditelj zapiranja in odpiranja na delu še bolj aktualno. Društvo trgovskih sotrudnikov za Kranjsko se je a tem vprašanjem bavilo v sredo, dne 25. t. m., sprejelo se je temeljito razmislečno gledanje zapiranja in odpiranja trgovin v Ljubljani in se je sklenilo poslati jih gremiju ljubljanskih trgovcev v uvaževanje. To so dejstva; dobri stvari gotovo ne bo v škodo, če se zanjo dela od dveh strani; vako hujskanje in vse zdražbe so pa odveč. Tu gre za resno gospodarsko vprašanje, v katerem bo c. kr. deželni vladi, vpoštevajoč sporočene želje in na podlagi izjav poklicanih, urediti jako važno zadevo.

»Brezmiselnost pisarjenja« je, ako se konstatuje, da so bili v Bosni v hrvatski volilni skupini poraženi klerikalci, tako piše včerajšnji »Slovenec«. Po »Slovenec«m mnenju o kakem porazu »klerikalcev« ne more biti govora za to, ker so v »Hrvatski katoliški udrugi« pristali nadškofa Stadlerja, v »Hrvatski narodni zajednici« pa — frančiškani. Lepo! Čudno pa se nam zdi, zakaj je bil »Slovenec« v tem oziru pred volitvami drugega mnenja? Pred volitvami je proglasal »Hrvatsko narodno zajednico« to je dr. Mandićevo stranko kot nevarno liberalno organizacijo ter klical proti nji na neizprošen boj. Ali ni res to, gospoda okrog »Slovenca«? Če ste pred volitvami sami proglasili dr. Mandićevo stranko kot liberalno, zakaj bi sedaj mi po volitvah ne smeli imenovati deteta po njegovem imenu! Sicer pa čemu slepomišiti? Mandićeva stranka res nima izrazito protiklerikalnega programa, zato bi bilo abotno, ako bi se jo hotelo že sedaj proglasiti za strogo liberalno organizacijo. To stališče je naš list zastopal v vseh noticah in člankih, ki smo jih priobčili z ozirom na volilno borbo v Bosni. Eno smo pri tem vedno naglašali in to ostane tudi pribito: Mandićevo stranko je rodil odpor proti duhovniški prepotenci in gospodstvaželnosti in takšne stranke se morajo z matematično gotovostjo tekom časa razviti v izrazito liberalne organizacije. Tako je in ni drugače, »Slovenec«v gospoda! Čemu hočete sedaj prikriti klerikalni poraz v Bosni s tem, da pravite: zmagali so na vsi črti — katoličani?! To je res: katoličani so vsi izvoljeni hrvatski poslanci v Bosni. Toda s tem še ni nič rečnega! Tudi Slovenci smo vsi katoličani, klerikalci in liberalci, a vendar je med nami v političnem, da celo v narodnem oziru velika razlika. Mari ne? Med bosanskimi katoličani pa seveda ni nobene razlike, a to šele sedaj po volitvah, ko se je izkazalo, da za Stadlerjev klerikalizem tudi v Bosni ni tal! »Slovenec« pravi: »V »Hrvatski katoliški udrugi« so pristali nadškofa Stadlerja, v »Hrvatski narodni zajednici« pa — frančiškani.« Za kandidate »Hrv. narodne zajednice«, to je dr. Mandićeve stranke, je glasovalo v kmetijski skupini okrog 43.000 volilcev. Po »Slovenec«m nauku so vsi ti — frančiškani! Gut gebrüllt, Löwe!

Dr. Mecchia in »Slovenec«. Kakor znano, je bil škof Nagl tisti, ki je vpeljal v upravo tržaško-koperske škofije oni nam Slovincem in sploh Slovanom sovražni zistem. Njegov svetovalec in njegova desna roka je bil kanonik dr. Mecchia, katerega je njegov tovariš postavil na tak sramoten oder. In najboljši zavzniki tega režima, Nagl-Mecchia, so bili tržaški zaupniki naših kranjskih klerikalcev. Ti so hoteli zasejati po naročilu kanonika Mecchia prepri in zdražbo med tržaške Slovence. Mecchia je pač bil toliko diplomata, da je vedel, katero pot mora izbrati, da odutji tržaške Slovence, ali pa vsaj del teh svojemu narodu. Posnemal je naše klerikalce. In dvojica Nagl-Mecchia sta tudi našla vedno najboljšo podporo pri svojih ljubljanskih kolekih. Ljubljanski »Slovenec« se je vedno z vso verno zavzemal za tisto lepo kompanijo, ki se je zbirala pod vodstvom in patronanco Nagl-Mecchia okoli famoznega lista »L' Amico«, ter jo nazival svoje vrle sobojevnike. Kanonik Buttignoni s tem ni le razkril gnilih razmer v vodstvu tržaško-koperske škofije, temveč je tudi osvedočil, da se naši klerikalci večjeje z najbolj korumpiranimi elementi, samo da desajo svoje namene. V tem slučaju jim ni bilo mari, da je Mecchia največji sovražnik Slovencev, glavno jim je bilo, da je dostopen njihovim nečednim nakanam. Gliha vkup striha. Upamo, da se bodo tudi onim zaslepljenim tržaškim Slovincem odprle oči, ki so do zdaj slepo priagali na zastavo kranjskega klerikalizma, ki je bil v Trstu v najponižnejši službi slaboglasnega kanonika Mecchia.

Procesija sv. R. T. Prav zanimive stvari se čujejo o prisiljeni udeležbi pri procesiji v četrtak. Prav, prišli so klerikalci na kranjsko spro-

stitev, da so se udeležili procesije. Prišli so udeležiti in pričeli drugo. Ti ljudje so procesijo niso udeležili in verjeti, nogo in bujanje, da sledi takoj hruh. Imed stavcev »Katoliške tiskarne« jih je šlo le malo za procesijo, ker tam je precej vseh eno, kje delajo in dobe zaslužek, kjer hočejo. S knjigovesti je že drugače in zato so se ti uklonili šli in so šli za procesijo, kakor uradniki in drugi uslužbenci. Koliko je taka imljena udeležba vredna, si je lahko misliti. Ti ljudje so pač šli za procesijo, pa z jeto v sru; bili so za štafazo cerkveni slavnosti, v gostilnah pa so potem sakramentalni, kar se je dalo. Ta prisiljena udeležba je gotovo značilna za razmere, ki so nastale in prav slabo znamenje za klerikalizem. V tem, da so klerikalci prišli svo- je uslužbenice, tihi priznanje, da se prostovoljno procesij še tako malo ljudi udeležuje, da je klerikalce sram tako picle udeležbe. Če bo prostovoljna udeležba pri procesijah tako pojemala, kakor v zadnjih letih, bodo kmalu hodili za procesijo samo še ljudje iz klerikalnih zavodov iz strahu za hruh, drugi pa bodo pri cerkvenih slovesnostih samo še gledalci. Procesija v četrtak je pokazala, da klerikalcem procesija ni le verska slavnost, kakor bi morala biti, nego manifestacija svoje moči. Ko bi bila samo verska slavnost, bi reflektirali samo na vernike, namreč na tiste, ki so resnično verni in to prostovoljno posvedočijo. Procesije v četrtak pa so se udeležili tudi ljudje, ki so vse prej, kakor resnično verni. Klerikalcem je bilo samo za število udeležnikov, naj so verni ali neumni. Mislijo so, da bodo s številom imponirali. A vzlic sili je bilo število udeležnikov jako skromno in se je manifestacija kler. moči klavirno ponesrečila. Blamaža je toliko večja, ker je prišlo na dan, kako so klerikalci še to borno udeležbo morali izsiliti.

Šenklaška procesija. Včerajšnji »Slovenec« poje veliko slavo »Ljubljani«, ki se je udeležila te procesije. Kakšno navdušenje vlada med pevci »Ljubljane« za take priredbe, je razvidno iz tega, da se je razven generala Svetka udeležilo te procesije šest, recij šest pevecv in 16 podpor-nih članov. Kakšno spoštovanje ima- jo razni klerikalni matadorji do takih cerkvenih prireditev, se razvidi iz tega, da se Mojškeren, Gostinčarju in drugim takim stebrom klerikalizma ni vredno zdela, da bi se ne-koliko čednejše oblekli ali da bi vsaj vzeli čiste zavratnike. Oblečeni so bili v umazane obleke — iz česar se lahko sklepa, koliko je tem ljudem do cerkvenih ceremonij.

Ali ne bo miru in konca izi-vanj? Na Telovo jutraj ob polu 5. je na Tržaški cesti razsajala četa pijanih vojakov tukajšnjega 27. pehotnega polka. Sunder. krik in vik na cesti je zbudil ljudi iz spanja; ljudje so hiteli k oknom, da vidijo, kaj se godi na cesti. Čim so pijanci opazili, da se okna odpirajo, so jeli kakor besni kričati. »Ihr windischen Hunde, o wir werden noch schiessen auf diese windische Bagage.« Priče tega dogodka so na razpolago. Sedaj pa vprašamo poveljstvo 27. pehotnega polka, ali v polku res ne vlada nobena disciplina več, ali smejo vojaki, mesto da bi bili v vojašnici, čele no- či pijančevati in razgrajati po uli- cah? Pritožbe proti izgredom pijanih vojakov se ponavljajo skoro vsak dan, vojaško poveljstvo pa drži kri- žem roke in s tem molče odobruje vse izgrede. Ali je morda poveljnik prelah, da bi napravil energično kon- nec tem škandaloznim dogodkom? Ali bo treba o tej stvari res sprego- voriti resno besedo v parlamentu?

Ali se bo res zgodilo? V obič- ni celjska okolica se bližajo občinske volitve. Celjski Nemci agitirajo, da izgrajajo doslej slovensko občino Slo- vensem. In sodeč po pisavi nemških štajerskih listov, je nemška agitacija dosegla že take uspehe, da Nemci z vso gotovostjo računajo na popolno zmago. V prvem in drugem razredu zmagajo po zatrdilu nemških listov, prav gotovo Nemci, ni pa izključeno, da bi ne zmagali tudi v tretjem. Zlasti veliko upanje imajo Nemci v njim prijazne slovenske kmete, v nemšku- tarje, s katerimi hočejo Slovincem iztrgati njihovo občino. To se seveda prav lahko zgodi, ako bodo Slovenci spali, če bodo pa delali, je izključeno, da bi v katerem si bodi razredu zma- gali Nemci. Od Slovencev samih je odvisno, kdo bo zmagal. Treba je le izbrati prave moše in potem zanje delati. Stokanje po porazu ne koristi prav nič. Bilo bi tudi slabo priče- vajo za slovenstvo, ako bi si Nemci osvojili slovenske občine.

Veteransko društvo v Dom- žalah. Po septembarskih dogodkih lanskega leta so se tudi domaški Slovenci začeli gibati. In eno prvih del je bilo, da so začeli reformirati veteransko društvo. Vpeljali so tudi slovensko poveljstvo, ki je vsem jako ugajalo — edine privržanosti Tržačani ni bilo to go najlj. In tem

se je kmalu posrečilo, da je bil iz- voljen nov podpredsednik, ki se obrača vedno po vetru. Zasluga tega podna- čelnika je tudi, da je veteransko dru- štvo spet vpeljalo blaženo nemščino ter »Kommandosprache«.

Zopet aretacije iredentistov v Trstu. Preiskava v zadnjem veleiz- dajniškem procesu dobiva vedno več- ji obseg. Aretirali so tudi tržaškega advokata dr. Kosulicha, občinskega svetnika in predsednika tistega de- lavskega društva, ki je aranžiralo pred kratkim izlet v Milan. Čeprav je vsa preiskava zelo tajna, vendar govore, da so prišli na sled razširje- ni iredentistični zaroti. O priliki iz- leta v Milan, so se godile take Av- striji sovražne demonstracije in ma- nifestacije, da jih je celo milanski župan obsojal. Tržaški župan dr. Va- lerio in posl. dr. Pitacco sta interve- nirala pri višjem drž. pravdniku, vendar nista mogla ničesar na- tančnejšega izvedeti o preiskavi. Ka- kor vidimo, tržaški Lahi prav prid- no pripravljajo temelj za svoje vse- učilišče...

Iz šolske službe. Profesor na umetno - obrtni strokovni šoli v Ljubljani, g. Jaroslav Foerster je po- maknjen v VIII. čin. razred.

Družba sv. Cirila in Metoda, ima z večjimi nalogami tudi večje stroške. Dolžnost vseh rodoljubnih Slovencev je, da ji prispevajo za te stroške — če že ne v obliki direktn- ga narodnega davka, pa vsaj v obli- ki indirektnega, to je s tem, da ku- pujejo blago, ki je na prodaj v korist »Družbi«. Predvsem opozarjamo dan- es na izvrstno cikorijo, ki jo izdelu- je »Kolinska tovarna« (in edino ta) v korist naši »Družbi«. Ker se ta »Kolinska kavna primes« odlikuje tudi po izbornem okusu in lepi bar- vi, ne sme biti pač nobene slovenske gospodinje, ki bi ne kupovala »Ko- linske cikorije« v korist »Družbi sv. Cirila in Metoda«.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gosp. Januš 10 K 20 vin., katere je nabrala v Toplicah »Čvete- ropersna detelja« ob odhodnici gospe Trškanove in gospodične Ber- te, želeč, da bi našli obilo posnemo- vancev v ptujskih krogih. — Hranil- nica in posojilnica v Spodnji Šiški je izročila po gosp. Dreniku naši šolski družbi 20 K, mesto venca umrlemu ustanovnemu članu in odborniku g. Tušarju. — Prav srčna hvala!

Halleyev komet je vzbudil med Slovenci veliko zanimanja, ven- dar ne toliko, kolikor ga vzbuja za- nimanje za velikanško narodno slavnost družbe sv. Cirila in Metoda, ki se bo vršila kot jubilejna slavnost družbine 25letnice dne 8. julija t. l. Sporoča se nam, da se zanima cela Slovenija za ta veliki narodni praz- nik. Priprave so naravnost velikan- ske. Tivolski park bo sprejel na ta slavnostni dan cvet cele Slovenije. Udeležje se štajerski, koroški, primor- ski in istrski Slovenci. Požrtvovalne rodoljubke iz Štajerske, Koroške in iz Trsta so prigrasile svoje pavil- jone. Tudi iz drugih krajev se po- družnice prav pridno oglašajo k so- delovanju. Ženska podružnica litij- ska si postavi svoj šotor in litijski pevci obljubljajo svojo krasno pesem. — Da ne bodo zaostajale vrle narod- ne Ljubljance, je umevno. Saj bi lahko marsikaj že danes povedali, pa nečemo, saj je še čas za to. Tivolski park in njega okolica se spremeni za to slavlje v bujni vrt jutrovih dežel. Karkoli bo pozeležo srce, vse se bo dobilo. Kakor najnovejši astronomi mislijo, pride celo Halleyev komet to slavnost pogledat.

Župa Ljubljana I. je priredi- la v nedeljo, dne 22. maja svoj prvi župni izlet v Dolško. Kljub slabemu vremenu in dežju so društva poka- zala strogo disciplino, ki vlada med njimi in se udeležila izleta tako pol- noštevno, da jih je bilo samo v kro- ju 116. To število pa se najmanj še podvoji, ako prištejemo ostale izlet- nike in pa domačine, ki so prihiteli kaj polnoštevno v Dolško. Vspre- jem pri gosp. Medvedu je bil prav prisrcen. Po kratkem in jedrnatem pozdravnem nagovoru br. župnega staroste o sokolskem samojačenju z razjasnitvijo sokolskih misli dotle, da bo slednja slovenska vas imela svoje »Sokole«, ki so krepko in naj- zanesljivejše jamstvo za obstoj vsa- kega naroda, ki se mora tako vse- stransko boriti za svoj život, kakor ravno slovenski, se »Sokolci« pripra- vijo za proste vaje. Le - te je vršilo 48 br. »Sokolov«, pod vodstvom br. župnega načelnika, z vso ono toč- nostjo in sigurnostjo, kakor smo jih vajeni videti pri »Sokolci«, in, kar je glavno, v splošno zadovoljnost na- vzroga občinstva. Prostim vajam sledijo nagovori drugih bratov »So- kolov«, v katerih se je poudarjala potreba, razširiti vsestransko sokol- sko misel, pridobiti za njo še vse one, ki danes nevedno in slepo služijo na- rodnemu sovražniku, priskočiti na pomoč onim, ki sami ne zmorejo vsa- ga dela, po drugi strani pa, da v nas samih najdemo to sokolsko misel. De- la je prav šlo iz trga, da se ga le-

timo prav vsi. Medtem pa se je na- odhoda, žal, le preneglo približala, vse je samo obžalovalo, da je bil se- stanek tako kratek, in izrekla se je želja, da bi bili taki izleti najmanj poldnevni. Iskreno so se poslovili br. Sokoli: Šmartno - Litija in Vače ob 7. zvečer, Kamnik malo pozneje in zadnja sta bila »Sokola« I. in II. iz Ljubljane. Domače občinstvo jih je sprejelo na postajo in železo, da bi jih kmalu zopet posetili.

Nabiralne pole za prispevke na korist nesrečnim poplavljenecv v Srbiji so razposlane. Naj bi ne bilo rodoljubnega Slovence in zavedne Slovence, ki bi ne žrtvoval primer- nega prispevka za nesrečne brate! V dejanju se javljaj bratstvo in ljube- zen!

Zgleden gostilničar je g. Ivan Belič na Dunajski cesti št. 6. Spomi- njajoč se nesrečnih žrtcv povodenske katastrofe v Srbiji je nabral med svojimi gosti 8 K 20 vin., priložil sam pet kron ter poslal to vsoto bla- gajniku »Odbora za poplavljenecv v Sumadiji« g. N. Novakoviću. Hvala in čast mu! Slovenci gostilničari! posnemajte ga!

Razdor v »Ljubljani«? Kako- čujemo, je zavladalo v društvu »Ljubljana« veliko nesoglasje radi tega, ker se je hotelo pevce prisiliti, da se korporativno udeležijo telovske procesije. Po mestu govore, da so ra- di tega spora izstopili iz društva pod- predsednik Sturm in oba Dachsa. Ako tudi ta govorica morda ni po- vsem točna, značilna je v toliko, da se iz nje da sklepati, da so se dejan- sko pojavili v »Ljubljani« že dokaj nevarni spori.

Akademikemu fer. društvu »Prosveta« v Ljubljani je darovala slavna posojilnica za Loški potok, Drago, Travo in vse sosedstvo vsoto 200 kron, slavna »Notrainska posojil- nica v Postojni pa 50 kron. Od- bor »Prosvete« izreka sl. posojilnica- ma svojo najiskrenejšo zahvalo; naj bi našli obilo posnemalcev.

Opozarjamo na jutrišnji dru- žinski večer »NDO«, ki se vrši zve- čer ob pol 8. uri v areni »Narodnega doma«. Kakor smo že javili, se upri- zori dvodejanska burka »Štipko Ti- ček«, v kateri nastopijo sami mlajši vajenci, za to pa se uprizori dobra burka: »Nemški ne znajo«, ki sl. ob- činstvu zelo ugaja. Sodeluje tambu- raški zbor »Vajenske skupine«. — Vstopnina 30 vin. — Družinski več- er se vrši pri pogrnjenih mizah; no- predstavi prosta zabava. Pričakuje- mo, da poseti jutri slovensko občin- stvo naše marljive vajence v prav obilnem številu, saj je mladina naš up in naša bodočnost, katero mora- mo vzgojiti, da ostane nepokvarjena našemu narodu. Slovenski mladino- ljubi, storite svojo dolžnost. Deviza pa bodi: Jutri v »Narodni dom«. Podpirajmo našo mladino!

Velika pomladanska veselica pevskega društva »Slavec« v nedeljo dne 5. junija se vsled nepričakovanih ovir ne vrši na bivšem vojaškem oskrbovališču, temveč na vrtu hotela »Tratnik« (»Zlata kaplja« na sv. Pe- tra cesti št. 27). Ta vrt je jako obse- žen, na novo urejen, električno raz- svetljen in bode povodom veselice krasno dekoriran. Ker je tudi restav- racija na jako dobrem glasu, bode za postrežbo vse najboljše poskrbljeno in to po navadnih vsakdanjih cenah. Začetek veselice bode ob 5. uri popol- dne, ter je razdeljena v štiri velike oddelke: I. Promenadni koncert. II. Nastopi pevskega zbora. III. Ljudska veselica. IV. Razne zabave in razvedrila. Vsak teh oddelkov ima po več točk sporeda, tako, da bode našel vsak udeleženeec kar najrazno- vrstnejši užitek. Ker bode to prva ve- selica na tem vrtu, na katerem se bo- de oskrbelo sedežev in miz tudi za največjo udeležbo, deluje tako odbor »Slavec«, kakor tudi restavrater z vso verno, da bode veselica kar naj- boljše uspeła. V nedeljo dne 5. junija torej na veliko pomladansko veseli- co na novemzabavišču hotela »Zlata kaplja«.

Porodne razprave pri tukajš- njem deželnem sodišču se prične v ponedeljek, dne 20. t. m. s slučajem Franceta Kotnika, delavca iz Cer- klje, zaradi tatvine iz navade. Dne 31. t. m. 1.) Helena Krivic, posestni- kova hči iz Zgoš, in 2.) Ivana Lov- renci, dekla iz Preska, obe radi deto- mora. Dne 1. junija Andrej Reje, ru- dar iz Idrije, radi umora. Ta razpra- va je zaradi zaslišanja velike množ- ne prič določena na tri dni. Dne 4. junija dve tiskovni razpravi in sicer proti Rasto Pustoslavcu in Edmun- du Kavčiču.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za občino Moste vlnjudo va- bi vse častite člane in prijatelje tega najpotrebnejšega društva k vrtni veselici, ki se vrši v nedeljo, dne 29. majnika t. l., v gostilniških prostori- h g. Jakoba Novaka, po domače pri »Trku pod Lipo« v Mostah št. 37. Spored: 1. Srečelov. 2. Korian- dol korzo. 3. Šaljiva pošta. 4. Petje podružničnega pevskega oddela. 5. Godbe koncertna in plesna. 6. Prsta

zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 40 vin. Kor je čist delček namenjen v najpotrebnejši šolski sklad, se preplačila hvaloslova sprajmo. Ob neugodnem vremenu se vrši veselica v notranjih prostorih.

Izobraženi »Čuki«. Ko so se pretečeno nedeljo proti večeru vračali dobro natrkanji dolski »Čuki« iz Polja proti domu, zavili so jo menda še za nameček v Zalogu v gostilno pri Gradišku. Razgreti od dobre vinske kapljice in da tudi Založanom pokažejo svojo izobrazbo in pa da se dobro izobrazijo njihov naraščaj, katerega so pri sebi imeli, začeli so na katoliški podlagi pod vodstvom nekega dastega mežnarja prav po čukarsko rjoveti in peti take nesramne pesmi, katerih bi se v družbi malih in nedoraslih ljudi moral sramovati peti še najbolj spriden in zarukan barabin. Torej, kdo pohujšuje? Zares lepa in vzorna je klerikalna izobrazba.

Iz vasi so napodili fantje. Alojzij in Jernej Babšek, ter Janez Glavič 20letnega fanta Antona Moharja, sodarja iz Laverce, ker se je upal sam priti zvečer ob 10. uri v Dremeljovo gostilno v Daljno vas. Po kratkem prerekanju ga je pograbil Alojz Babšek pred gostilno za vrat in mu priložil nekaj zausnic. Takoj po tem ga je pa še s količkom mahnil dvakrat po tilniku, na kar je Mohar zbežal. Pri begu je zgubil svojo sportno čepico, in končno se je zapletel v trnovo žico in si raztrgal hlače. Zadnje besedo bo govorilo sodišče.

Iz Mirne na Dolenjskem. Ta nesrečna zgraga z imenom Tone Kocjančič spravlja naše ljudstvo kar v obup. Ljudje že kar govorijo, da jo bodo napravili po rimljanjsko ali pa jo kar vsekali po francosko. To so seveda samo izrazi jeze ali merilo za razmerje med župnikom in ljudstvom so vendar. V Mirni so vsi ene misli: Ko bi bila tržiška fara vedela, kaj vzredi s Kocjančičem, bi ga bila kot otroka izpostavila ne pa pustila studirati za mašnika. Kaj pa tudi vse počenja! Svoj čas si je hotel prilastiti vaški prostor in nanj spravil obrežan les. Ker tako ni šlo, je zdaj poskusil drugače. Dne 12. t. m. je pustil na vaški prostor napeljati kamenje. Seveda nas s tem ne bo ugnal in šali se lahko s svojo Franičo, z nami se ne bo. Kako nevoljo je povzročil, to je spoznal 12. t. m. ko mu je Zontov Janez take zabrusil v zobe, da je imel dosti. Ko je Kocjančič zvečer srečal Zontovega Janeza, mu je rekel: »Ti, Janez, zakaj si mi na tako sramoto naredil, da si še po glasu ne upam.« Neumno vprašanje. Ker so vsi ljudje tako jezni na Kocjančiča, da bolj ni mogoče. Na binkoštni ponedeljek je na leci obracal oči in vil roke, vzdihujoč: Oh, moji ljubi farani, kako vas jaz ljubim! Ko bi vas tako ne ljubil, bi gotovo pri vas ne ostal, ker vem, da vi mene ne ljubite, jaz pa vas čez vse! No, to ljubezen smo bridko občutili in se zanjo lepo zahvaljujemo. Kocjančič je najbrže dobil od škofijskega ordinarijata kako pisanje, da bo moral v penzijo in bi se tega rad ubral. Ravno isti dan je oznanil faranom tudi tlako, da bodo zid okrog starega pokopališča razdejali in kako skupaj spravili mogoče 500 let stare kosti naših prednikov. Se teh ne pusti v miru! Razmere v Mirni so postale neznosne in treba je, da se jim naredi konec. In naredil se jim bo, tako ali tako.

»Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Idriji« je slavna »Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji« naklonila dar 100 K, za kar izreka društveni odbor svojo iskreno zahvalo.

Kako duhovniki odzdravljajo. Neki učenec je pozdravil domačega župnika z besedama: »Dober dan.« Župnik mu je odzdravil, rekoč: »Če veš, da je dober, pa ga pojej!« To se je zgodilo nekje na Vipavskem.

Marijina cerkev v Celju — prej minoritska, sedaj »nemška« — obhaja letos šeststoletnico svojega obstanka. — L. 1310. podelil je dovoljenje v posvečevanje te cerkve oglejski patrijarh Ottomannus.

Zastrupil se je v Celju delavec Malis. Pomanjkanje in domači prepri so bili vzrok dejanja.

Iz celjske okolice se nam piše dne 25. maja t. l.: Glede vaše notice: »Nesreča ali samomor« v 115. št. nastopno v pojasnilo: Dne 23. maja zjutraj ob pol 5. je šla preko železniskega mostu v Tremarjih pri Laškem žena Rogačka (Kumer), hotela obiskati svojo omoženo hčer v Šmohorju nad Laškim trgovom. A pri tem jo zaloti vlak, prišedši iz Celja, obenem pa tudi oni, ki je privozil iz Laškega. Zene je bilo v sredi med tiro in vrvel jo je puh vehementno v stran, tako, da si je zlomila roko. Ustavila so jo oba vlaka, a o ženi ni bilo sledu. Iskali so jo zamanj! Skrila se je bila v nekem grmu pod mostom. Kako je tja zašla, pravi da ne ve. Zene se bode imela zdaj zagovarjati pred sodnijo ter bode — kaznovana. — Svarilo: Ne hodite

preko železnice, tje je to prepovedano!

V št. 115 prireda Nemei 12. junija velike turnirsko slavnost, katere se udeležijo nemška televidna društva iz cele Dravske doline. Ali to ni izvajanje slovenskega prebivalstva? In laškega obraza na Spodnjem Štajerskem se nam piše: Dne 21. maja t. l. je podružnica nemškega »Schulvereina« v Laškem trgu sklenila, nabaviti zbiralnico za to pomembno društvo tudi za — kopalnice. — Opozorimo slovenske goste, ki posejajo Laške toplice, da odločno zahtevajo, da se tu tudi za našo Ciril-Metodovo družbo omisli nabiralnik. Kakor tebi, tako meni: aut. — aut.

Občinske volitve v Središču. Pri občinskih volitvah dne 24. maja so bili izvoljeni v občinski odbor trga Središča sami napredno misleči slovenski možje.

Rogaški okrajni šolski svet je sklenil preložiti velike počitnice na ljudskih šolah izveniš Rogatec in Rog. Slatino na čas od 1. septembra do 1. novembra.

Dramatično društvo v Trstu. Tržaškega dramatičnega društva odbor, izvoljen na običnem zboru dne 19. maja se je konstituiral v svoji prvi seji, dne 22. maja tako — le: Iv. Zorec, predsednik in intendant; Fr. Ponikvar, podpredsednik; Jos. Dolinar, tajnik; Emil Adamič, blagajnik; Anton Muha, upravitelj gledališke dvorane.

Poneveril je 5000 kron uradnik obrtne družbe »Fratellanza Artigiana« v Trstu. To so pravi: ta uradnik z imenom Beck, je najprej priznal, da je poneveril to vsoto, nakar mu je društveno vodstvo dovolilo nekaj dni časa, da škodo poravnava. Ker tega ni storil, ga je vodstvo ovadilo in policija je Becka aretirala. Zdaj pa pravi Beck, da ni ničesar defraudiral, da se je samo zagovoril, ko je to priznal in da je denar poneveril neki drugi uradnik. Vzlic temu je moral ostati v zaporu.

Vožnja vlakov št. 1720 in 1721 na progi Trbiž - Jesenice. Od 1. junija 1910 bota vozila osebna vlaka št. 1720 in 1721 na progi Trbiž - Jesenice vsak dan. Vlak št. 1720 bo odhajal z Jesenice ob 1. uri 5 min. ponoči in prihajal v Trbiž ob 2. uri 5 minut ponoči. Vlak št. 1721 bo odhajal iz Trbiža ob 4. uri 10 minut zjutraj in prihajal v Jesenice ob 5. uri 8 minut zjutraj.

Elektroradiograf »Ideal«, zraven glavne pošte, ima od sobote, dne 28. maja do torka, dne 31. maja sledeči spored: Norveški fjordi. (Po naravi.) Prismuknjeni Anglež. (Komično.) Iz Helsinburga v Kullin. (Po naravi.) »Rumeni hudič«. (Drama Sherlock Holmesa.) Lovsko veselje. (Komično.) Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: Švedsko topničarstvo. (Po naravi.) Ana Mazovska. (Zgodovinska drama.) Luka, zločinec. (Komično.) — Vsak terek in petek od 6. do 10. sodeluje sl. »Slovenska Filharmonija«. Zadržna predstava se vrši ob lepem vremenu na vrtu.

Prijeta žepna tatova. V sredo popoldne je dobila mestna policija brzojavno obvestilo od c. kr. orožniške postaje v Zidanem mostu, da sta dva mlada moška v Zidanem mostu, v železniškem vozu drugega razreda spečemu mešetarju in posestniku Antonu Mauserju iz Prapreč pri Mokronogu ukradla listino, v kateri je imel 400 K denarja v bankovcih ter da sta se potem od tam ob 4. uri z brzovlakom odpeljala proti Ljubljani. Navedena sta se tudi res sem pripeljala, toda brez vozniških listov. Na kolodvoru ju je službojuči stražnik takoj vstavil in odvedel na stražnico, kjer je obadva priskal. Eden je imel pri sebi delavsko knjižico, glasečo se na ime Franc Horvat, rojen 1877 v Siseku in tja pristojen ter je po poklicu brivski pomočnik. Drugi, ki ni imel pri sebi nobenih izkazil, se pa je imenoval Avgust Kutnik, rojen 1888 v Zenici v Bosni in je po poklicu ključavničarski pomočnik. Pri Horvatu je našel stražnik 4 K 58 v denarju, pri Kutniku pa raztrgan bankovec za 20 K in 2 K 16 v drobižu. Pri sebi sta imela obadva razne vizitke, žepne ogledala in žepne robce. — Obadva sta se delala popolnoma nedolžna. Ko sta bila predstavljena dvema železniškima uslužbencema iz Zidanega mosta, sta jih takoj spoznala, in rekla, da je Kutnika moral nek železniški uslužbenec večkrat iz tira odganjati. Tatvino sta pa izvršila na naslednji način. Istega dne je prišel Mauser s poštnim vlakom iz Trsta v Zidan most in se hotel odpeljati v Zagreb. Ker je imel še čas, se je podal v kolodvorsko restavracijo, kjer sta bila razun železniških uslužbencev tudi aretovana. Mauser je bil precej dobre volje ter je plačal vsem več litrov vina. Ko je končno plačal, sta tujca zapazila pri njem napolneno denarnico. Od sedaj ga nista izpustila več izpred oči in sta tudi videla, da sta, še malo vinjenega Mauserja peljala dva pripadnika k poštnemu vlakom in ga spravila z vsa drugaga raz-

ma. Ko se je spustil Mauser prebivalci je imel na levi potnjeni strani televožnikov top pravega in tudi denarnice ni bilo. Dagnalo se je, da je bil Horvat tudi še poprejšnji teden v Ljubljani, s nekim drugim neznanim možem in sta s tem po raznih gostilnah raskočno živela. Tretji neznan sokrivec je bil tudi najel pri neki stranki v Židovski ulici stanovanje, a je še čez nekaj dni neznan kam izginil. Kutnik pa je pred enim mesecem nekemu slikarju vlomil v kovčeg in mu ukradel 30 K. Obadva žepna tatova so včeraj izročili deželnemu sodišču.

Delavsko gibanje. Predvčerajšnjem se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 42 Macedoncev, nazaj pa je prišlo 18 Hrvatov. V Buchs se je odpeljalo 30 Hrvatov, v Dobro polje pa 32. Včeraj se je odpeljalo v Ameriko 16 Macedoncev in 20 Hrvatov. V Heb je šlo 25 Hrvatov, v Buchs 32, v Inomost pa 18.

Izgubljeno in najdeno. Steklarski mojster G. M. a k s T u s e k je izgubil zlat obesek sv. Jurja. Neka zasebnica je izgubila belo ročno torbico z manjšo vsoto denarja. Služkinja Jožefa Brežkova je izgubila denarnico z nekaj denarjem. Brivec g. Julij Sikutrič je izgubil zastavni listek. G. Jožefa Počkajeva je izgubila svilnat dežnik. Kuharica Marija Snediceva je našla več kolekov. Pri vožnjašnici 27. pešpolka je bil najden zlat ščipalnik. Dobi se v Jenkovi ulici št. 20.

Nov hotel v Ljubljani. Na Sv. Petra cesti št. 27 je otvoril G. Tratnik z vsem modernim komfortom opremljen hotel. Ker so dobra vina in izborna kuhinja tega hotela dobro znana, se bodo tujci, ki prihajajo v Ljubljano, gotovo radi oglašali pri »Zlati kapljici«. Hotel ima električno razsvetljavo, kopeli in sploh vse udobnosti, katere si tujec le požel. Posebno krasen je obširen senčnat vrt, kjer bo od prihodnjega meseca dalje vsako sredo koncert »Slov. Filharmonije«. Hotel toplo priporočamo.

Posredovalnica služb »NDO.« Mladenič, priden in pošten, išče službe kot sluga ali kaj sličnega. — Več v uradu »NDO.« vsak dan od 5. do 8. zvečer.

»Slovenske Filharmonije« oddelek koncertira jutri ob 3. do pol 7. popoldne in od pol 8. do pol 11. zvečer v hotelu »Tivoli«. Vstop prost. Drugi oddelek igra pri predstavi Elektroradiografa »Ideal« v hotelu pri »Maliču« od 6. do 10. zvečer.

Slovenski Jug.

— Slovenski izlet v Belgrad.

Kdor se misli udeležiti izleta, ki ga priredi pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« prve dni meseca julija v Belgrad, naj se nemudoma prijavi. Ako se do konca tega meseca prihlasi zadostno število udeležencev, se preskrbi iz Zagreba do Belgrada poseben vlak. V tem slučaju bo stal vozniki listek za III. razred samo 10 K, za II. razred pa 16 K. V nasprotnem slučaju stane III. razred iz Zagreba v Belgrad in nazaj 20 K, II. razred pa 32 K. Oni, ki se za izlet zanimajo, naj agitirajo med znanci, da bo udeležba čimvečja in častnejša. Po poročilih iz Belgrada se Slovenci lahko nadejamo najpriširnjega sprejema, pri katerem bodo sodelovali vsi sloji belgradskega prebivalstva. Prijave za izlet sprejema odbor »Ljubljanskega Zvona«, oziroma njega predsednik dr. Anton Švigelj, odvetnik v Ljubljani.

— **Srbski prestolonaslednik na slovenskih prireditvah v Sofiji.** Iz Sofije nam pišejo: Vaš list je že zabeležil vest, da se namerava srbski prestolonaslednik Aleksander udeležiti slovenskih prireditev v Sofiji. Ker ste me prosili, naj se o tej stvari po možnosti informiram, sem se obrnil na zaupno osebo, ki je v zelo ozkih stikih s tukajšnjim srbskim poslanstvom. Ta oseba mi je zadržila, da vest odgovarja popolnoma resnici. Srbski kraljevič pride v Sofijo 5. julija in bo tu gost našega prestolonaslednika Borisa, v čegar družbi se udeležijo kot privatnik vseh slovenskih prireditev. V Sofiji ostane kraljevič približno osem dni in se na to vrne zopet v Belgrad.

— **Slovenski koncert v Belgradu.** Srbski prijatelj našega lista nam piše iz Belgrada: Vest, da se je v Ljubljani osnoval odbor, ki nabira prispevke za žrtve povodni v Šumadiji in da prirede Slovenci tudi v Belgradu koncert na korist poplavljenjem, je napravila v Belgradu in po vsi Srbiji najboljši vtik, to tembolj, ker so Slovenci edini slovenski narod, ki se s tem na najvidnejši način pokazal, da se ne zavzema za slovensko vzajemnost samo idealno, marveč da hoče to idejo tudi praktično izvrševati. Za slovenski koncert na korist poplavljenjem vlada povsodi največje zanimanje. Koncerta se ne udeležijo samo najodličnejša belgradska publika, marveč pribeha tudi prireditev redoljubni in vseh srbskih mest in mestnosti. Čisto gotovo je, da se bo koncert udeležilo

kraljevičev rodbina; kralj Peter, prestolonaslednik Aleksander, princesa Jelena in kraljevič Gjorgje, ako bo do takrat v Belgradu. Prav posebno pa se zanimata za slovensko prirediteljski poslanik Hartvig in francoski poslanik Decot. Decot je velik prijatelj Jugoslovancev in se zelo interesira za Slovence. Zelo lani je imel namen priti na Slovensko ter se poučiti o slovenskih kulturnih razmerah. Lani tega načrta ni mogel izvesti, a se je izrazil, da bo gledal na to, da svoj načrt izvede letos. Francoski poslanik je dober znanec slovenskega rojaka dr. Gorjancja, ki je bil pred leti tu avstrijski podkonzul in s katerim je mnogo razpravljalo o slovenskih kulturnih odnosajih.

S. S.

Po slovanskem svetu.

— **Nov univerzitetni red na Ruškem** je predložila ruska vlada dušni. Vlada predlog podreja univerzo posebnemu kuratoriju. Rektorja voli prof. zbor, potrjuje ga pa naučni minister. Nepotrjeni kandidati ne sme biti vnovič izvoljeni. Dijaški shodi se ne smejo vršiti na univerzi. Učni jezik je povsod ruski, le na teološki fakulteti v Dopatu se lahko predava nemško in v Varšavi literatura poljsko.

— **Tajni plani ruske mornarice.** V angleškem listu »Engineering Review« so bili objavljeni najtajnejši načrti ruskih vojnih ladij, ki jih ni poznal niti domobranski minister. Stvar je vzbudila v ruskih vojnih krogih veliko senzacijo, kako so zašli oni tajni načrti v angleški list.

— **Češka privatna realka** se odpre že to jesen v Iglavi. Realka je bila tam nujno potrebna, ker je nemška državna realka z nemško državo gimnazijo v Iglavi strahovito germanizirala. Češko realko bo morala vzdrževati iglavska »Solska Matica« sama, kar je gotovo ogromna naloga, če se pomisli, da bo zgradba poslopja veljala 250.000 K in da velja vzdrževanje enega razreda na leto 10.000 kron. Čehi vzdržujejo na mejah celo vrsto čeških srednjih šol, mi ne zmoremo niti ene!

Razne stvari.

* **Češki raziskovalec Frič**, o katerem so zadnjič listi poročali, da so ga ubili Indijanci v južni Ameriki, je poslal svojim staršem v Prago brzojavko, v kateri jim naznanja, da je zdrav in da je ravno na kongresu amerikanistov v Buenos Aires.

* **Karolinai Světlí**, popularni češki pisateljci, odkrijejo v nedeljo 29. t. m. v Pragi na Karlovem trgu v parku spomenik.

* **Proces Tarnovske v Benetkah** je veljal laško vladno 20.500 lir, zato pa je pošta sprejela pri telegramih in telefonih 67.000 lir več kot sicer. Laška vlada ima torej iz procesa vendarle profit.

* **Nesreča na morju.** Francoski parnik »Pas de Calais« je zadel ob podmorski čoln »Pluviosek«, ki se je takoj potopil. Utonili so 3 častniki in 20 pomorščakov.

* **Klerikaleci so povsod enaki.** V češki občini Ranna blizu Loun so bile pred nekaj dnevi občinske volitve. Ta občina je imela do sedaj vsled nemških mahinacij nemško občinsko upravo. Pri teh volitvah bi morala priti češka stranka na krmilo. V tretjem razredu so Čehi tudi faktično zmagali, v drugem propadli. V prvem bi tudi zmagali — da ni ondotni župnik Rokos izdal svoje češke soobčane. Na dan volitve je čisto navadno izginil iz občine, in tako so imeli Čehi in Nemci enako glasov. Odločil je žreb, in Čehi so ostali v manjšini. Klerikaleci so pač povsod enaki — narodnosti ne poznajo in je nečesto poznati.

* **Bukovinski kmetje** na posestvu viteza Prunkula so se vzdignili. Okoli 200 ljudi je zasedlo vsa grajska poslopja, k vitezu Prunkulu pa so poslali deputacijo, ki je zahtevala, da vitez prodaja del svojih posestev kmetom, ki nimajo nobenih posestev, etmveč so le hlape svojih gospodov veleposestnikov.

* **»Luna-park«**, tako se imenuje veliko zabavno podjetje na dunajski lovski razstavi; oddali so ga nekemu Fredu Kingu. Te dni je pa gospod King — včasih se je imenoval tudi König — izginil in je zapustil kot vidni znak po sebi ogromne dolgove: za razglednice, za sadje itd. itd. Restavracijo je dal v najem kar dvema oferentoma, enemu za 10.000 K, drugemu pa za 1000 K. Poleg dolgov je pustil na Dunaju tudi svojega ravnatelja Birde, ki so si ga spravili na policijo. Povedati pa ni vedel mnogo več, kot da je mili gospod King res odpotoval iz Dunaja. — Oškodovanih je nad 50 oseb za skupno vsoto par stotisoč kron.

* **Prenešana je gospodinja**, kadar pogleda po svojih parketih, masanah s pristno Eisenstädterjevo pasto »Mollin«. Pasta »Mollin« se deluje po vseh velikih trgovinah s pohištvi, barvanjem in opremljanjem

blagom. Edini izdelovalci: Bratje Eisenstädter na Dunaju, IV./1. Pazi-te natančno na varstveno znamko »Eisensti vitez«, vpodobljeno na vsaki skatliji.

Književnost.

— **Branimir Livadić: Novele.** V. zbirki »Savremeni hrvaški pisci«, ki jo izdaja »Društvo hrvatskih književnikov«, je izšla kot osma knjiga zbirka novel znanega pisatelja Livadića. Poleg avtorjevega portreta obsega knjiga še več modernih izvirnih risb. V knjigi je zbranih štirinajst novel tega duhovitega pisatelja. Livadić je rojen 1. 1871 v Samoboru in slušuje sedaj kot gimnazijski profesor v Zagrebu. Obenem je urednik literarnega časopisa »Savremenika« in gledališki kritik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ministrski svet.

Dunaj, 28. maja. Ob 10. dopoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o cesarjevem potovanju v Bosno in o sklicanju nižje avstrijskega deželnega zbora. Baron Bienenrth odpotuje danes v Pešto, kjer ga jutri ob 10. sprejme cesar v posebni avdijenci.

Reforma parlamentarnega poslovanika.

Dunaj, 28. maja. Poslanec dr. Steinwender je že sestavil načrt novega državnozbornskega poslovnika. V terek ga predloži odseku, na kar bo svoj načrt obelodanil po listih.

Laško vseučiliško vprašanje.

Dunaj, 28. maja. Baron Bienenrth bo po svojem povratku iz Bosne pričel pogajanja s strankami radi italijanske pravne fakultete. V nemških krogih govore, da bo zbornica pač glasovala za ustanovitev laške pravne fakultete, vprašanje glede sedeža te fakultete pa bo pustila in suspensio.

Razpuščeno iredentistično društvo.

Trst, 28. maja. Namestništvo je razpustilo laško delavsko društvo »La Societá Operaia Triestina« in sicer radi iredentističnih teženj. Društvo je namreč o binkoštnih priredilo izlet v Milan in pri tej priliki je prišlo do velikih protiaustrijskih demonstracij, ki so se jih udeležili tudi društveniki. Policija je izvršila v društvenih prostorih hišno preiskavo. Društvo je obstalo že 40 let. Društvena podpora blagajna bo še nadalje poslovala.

Razpuščena zavarovalnica.

Reka, 28. maja. Sodišče je razpustilo mednarodno zavarovalno združenje »Herkules«. Prostore društva je sodišče dalo zapreti, vse knjige pa je zaplenilo.

Varnostne odredbe v Sarajevu.

Sarajevo, 28. maja. Z ozirom na cesarjevo bivanje v Sarajevu je policija ukrenila najobsežnejše in najstrožje varnostne odredbe. Hotelirji in privatniki morajo vsakega tujca, ki najame pri njih kako sobo, prijaviti policiji tekom 6 ur. Vsi hotelirji in privatniki, ki oddajajo sobo, so v času vladarjevega prebivanja v Sarajevu osebno odgovorni za vsakega svojega gosta ali stanojemalca. Policija je dosedaj aretirala 3 sumljive osebe. Eden izmed teh je baje znan anarhist Carić, ki biva sicer v Parizu. Mesto je polno orožnikov in dektivov, ki strogo pazijo na vse sumljive elemente.

Smrtna kosa.

Dunaj, 28. maja. Tu je danes umrl znameniti medicinec dr. Zuckerkandl.

Berolin, 28. maja. Včeraj je tu umrl znani učenjak in kapaciteta v medicinskih znanostih Robert Koch.

Budimpešta, 28. maja. Ob 1. zjutraj je umrl eden najslavnejših sodobnih madžarskih pisateljev Kalman pl. Miszkath, ki je šele pred par dnevi slavil 40 letnico svojega slovenskega delovanja. Miszkath se je prehladil na agitacijskem potovanju.

Jugoslovanski dijaški kongres.

Sofija, 28. maja. Tu so bili odpotniki srbskih akademikov iz Belgrada, da povabijo svoje bolgarske kolege na jugoslovanski kongres, ki se ima na jesen vršiti v Belgradu. Bolgarski akademiki so imeli na to poseben sestanek, na katerem so sprejeli to-le resolucijo: Bolgarski vseučiliščniki se udeležijo kongresa, ki se vrši v Belgradu sredi meseca oktobra t. l. Na tem kongresu se naj sprejme temeljne točke programa, na podlagi katerih je mogoče skupno delo vsega jugoslovanskega dijaštva. — V odbor, ki ima voditi podrobna pogajanja s srbskimi akademiki, so bili izvoljeni Emanujlov, Tenev, Omarčevski, Vasiljev in Stambolov.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Bratje Eisenstädter.

Reklamski odvajalnik sredstva pr. rabarbara, imajo med drugimi tudi lastnost, da izgube celo pri narasajočih količinah na vplivu. Temu nasprotno se je valed mnogoštevilnih poizkusov v največjih bolnicah v Evropi in Ameriki dogladno, da od mnogih zdravnikov hvaljeni razkrajajoči in odvajajoči vpliv Franc Jožef-ove grenčice radi njene redke narave kakovosti celo pri daljšem uporabljanju vedno isti. Franc Jožef-ova grenčica se napojnjuje samo v popolnoma naravnem stanju brez vsake primesi katerekoli vrste, neposredno pri Franc Jožef-ovih vrelih v Budi in se dobiva v lekarnah, drogerijah in prodajalnah rudninskih voda. 14

Poslano.*)

Podpisana »Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev«, vpisana zadruga z omejeno zavezo, usoja si z ozirom na razno pisanje in razne govorice glede oddaje, oziroma sprejema mizarjskih del pri obtai šoli, izjaviti sledeče:

»Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev« ima glasom pravil svoj sedež v Ljubljani in odračunava obrtne davke c. kr. davkarji za mesto Ljubljana. V Ljubljani ima zadruga v Kolizeju na Marije Terezije cesti št. 11 (tam, kjer je bila poprej tvrdka Puc & Komp.) tudi svojo zalogo in prodajalno pohištva ter svojo osrednjo pisarno. Na Glineah pa ima na svojem posestvu mizarjsko delavnico, ki je urejena v najmodernejšem smislu in odgovarja tudi vsem socialno-higijenskim zahtevam. Člani zadruga morejo biti po § 46. zadr. pravil le mizarji, ozi. lesni delavci; izjemoma se sme sprejeti za člana tudi koga drugega, ki ni mizar ali takih ne sme biti nikdar več nego petnajst.

Namen zadruga je pa: povzdiga gospodarskega stanja članov mizarjev, kot taka je torej čisto gospodarsko podjetje, ki naj svojim članom pomaga do primerne eksistence. V svrhu revizije in denarnega prometa pa je včlanjena pri »Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani«, kateri moramo priznati, da vsestransko in uspešno zastopa naše interese.

Vsak dosedanji njen član ima vse sposobnosti, ki jih zakon zahteva za mizarjskega mojstra — in če bi bilo praktično in imelo kak smisel, vzemo lahko vsi dosedanji njeni člani obrtno dovoljenje za mizarjski obrt, pa bo zadruga lahko v 24 urah »Zadruga mizarjskih mojstrov«. Ker pa živimo v dobi, ko železni zakoni gospodarskega razvoja kažejo združenje gospodarsko šibkih in svrhu uspešnega boja za obstoj kot nekaj brezpogojno potrebnega, tedaj je umevno, da je »Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev« taka kot je.

S to izjavo, ki naj stvarno pojasni dejanski položaj glede Produktivne zadruga ljubljanskih mizarjev — bodi združena še naša topla zahvala g. županu Ivanu Hribarju in ljubljanskemu občinskemu svetu. Župan Ivanu Hribarju za to, ker je v svojem »Poslanem« na člane stavbnega odseka in na občinske svetnike sploh strogo stvarno vzel v pretres našo ponudbo za mizarjska dela, ter nam s tem odprl doslej zaprto pot — občinskim svetnikom pa za to, ker so s svojim glasovanjem omogočili nam, da moremo pokazati svoje sposobnosti pri tako znameniti stvari.

Prepričani pa naj bodo tako gospod župan kot občinski svet ljubljanski in pa tudi vsa druga javnost, ki se za to zanima, da bodo izdelki iz »Produktivne zadruga ljubljanskih mizarjev« v vsakem oziru solidni in da bodo obstali pred najstrožjo stvarno kritiko. Če so člani »Produktivne zadruga ljubljanskih mizarjev« znali poprej kot mizarji velikih ljubljanskih in tujih tvrdk izdelovati v renomé in slavo svojih gospodarjev, bodo to v lastnem interesu znali še bolje.

»Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev« prosi le, da se jo kot solidno domačo tvrdko vzame pri vsaki priložnosti kot enako v pošt.

Ljubljana, 23. maja 1910.

»Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev«, 1824

»Pisana zadruga z omejeno zavezo.

Miha Levec, s. r.

Janko Pogačnik, s. r.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metod: G. Edvard Kuček v Zalcu K 30—, nabral ob priliki gostije Kveder-Zigan. — Gdčna. Mara Tavčar, učiteljica v Senožetah K 1—, daroval X, ker se Mina kapricira: »Kdor hoče pri naši mizi sedeti, ta mora za družbo kronco odšteti. G. I. Lužar, tajnik »Lice« v Kamniku K 7—, nabrano v društvenem domu v Kamniku: povodom govorca predsednika »Lice« gosp.

Poslano.
Mnogostoranska poraba. Gotovo ni domaćega zdravlila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego **FLORIAN-ov** **zlati nauk!** **FLORIAN-ov** je takisto bolesti utišujoče, ako se nanaša z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 1-00. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. M. c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tschischner 9. V zaloga po deželi je zahtevati izrecno **MOL-ov** preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 29

Poslano.

Življensko vprašanje vseh na železodu in črevesih trpečih je izbira pripravnega nadomestila za kruh. Zdravniško priporočeni karlovovalski vrelski prepečenec, znamka »vrelce« c. in kr. dvornega pekarnja Uhl-Bruniga v Karlovih varih zadovolji vsakega, ki ga le enkrat pokuši in je zlasti pri Karlovovalskih domačih zdraviljenih neuprljiv. To idealno nadomestilo kruha ureja prebavo in je tudi zdravim delikatesa. Več v današnjem inseratu.

Priporočamo našim rodbinam
kolinsko cikorijo.

Hje se dobro je?

Kjer znajo pravilno pripravljati izborne Pekatete.

Receptno knjigo

vsakomur zastoj pošilja Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici. 13 790

Izborno varstveno sredstvo

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna

alkalična kislina

proti vsem

infekcijskim

boleznim;

izvira iz čiste

granitne skale.

Pri mnogih epidemijah sijajno preizkušeno.

1858

zvezda

MAGGIJEVA kocka

z kockom

MAGGI

5 h

za hitro pripravo

gotove goveje juhe

je priznana najboljša!

1858

Se čuti povabil!
Kalodont
necesno potrebno zobna Creme
vzdržuje zobno čisto, belu in zdravo.

3

zlati nauk!

I.

Kdor s »FLORIAN-om« se krepča,
Zmeraj dober tek ima!

II.

Če želedec godrnja,

Pij »FLORIAN-«, pa nčaj!

III.

Ni otočen, ni bolan,

Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Proti

zobobolu in gnjilobi zob

izberne deluje dobro znana

antiseptična

Melusine ustna

in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje

neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Realjeva cesta št. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarnar!

Prosim vljudno, pošljite mi zopet

tri steklenice Vaše izborno delujoče

antiseptične melusine-ustne zobne

vode, katera je neprekosljivo sredstvo

zoper zobobol, utrja dlesno in od-

stranja neprijetno sapo iz ust. Za

ohranjenje zob in osveženje ust jo bom

vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinović, kr. pošte meštar.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2. Srednji zračni tlak 736-0 mm

maj.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	733-0	19-8	p. m. jug	del. jasno
	9. zv.	732-8	15-4	brezvetr.	
28.	7. zj.	732-6	12-6		dež

Srednja včerajšnja temperatura 15-7.

norm. 15-5. Padavina v 24 urah 1-0 mm.

Na Mladu se oddaje
v lepo ležeči vili s velikim vrtom
2 sobi za sezijo
in 1891
2 sobi do 20. julija
s postrežbo. — Cene zmere!
Naslov v upravištvu »Slov. Naroda«.

Automobil
za 4 osebe
se po jako ugodni ceni proda.

Več se poizve 1528

v Sp. Šiški 220, pri Šebeniku.

Salvator francosko
: žganje :

je dandanes najboljši bolji otešujoče zdravilo. Pravo samo z **SALVATOR**. Zaloge po vseh lekarnah, parfumerijah, in drogerijah ali pa pri izdelovalcu **S. Mittelbach, lekarna „Salvator“, in drogerija, Zagreb, Jelatičev trg 2.** 1787

Glavno zastopstvo za celo Kranjsko.

Slavnemu občinstvu se vljudno naznanja, da ima gumijevе garniture svetovne tvrdke, najfinejše blago, v veliki izbiri in za

VSAKOVRSNE VOZOVE

in v zalogi 1885

J. Ban, Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Istotam vedno v zalogi vozovi najrazličnejših vrst. Tozadevna naročila izvršujejo se točno, solidno in po najnižjih cenah.

Št. 15528.

Košnja v najem!

V ponedeljek, dne 30. maja t. l. se bo oddajala

košnja mestnih senožeti

pod »Zelenim hribom« in »Pri konjaču« za leto 1910

potom javne dražbe v najem.

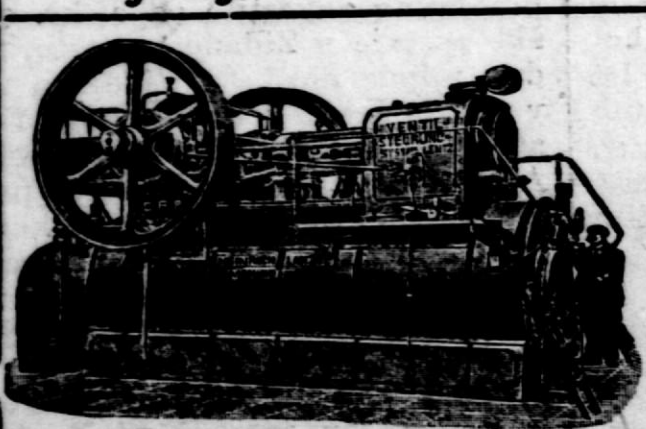
Dražba se prične ob 9. uri dopoldne na senožeti pod »Zelenim hribom.«

Mestni magistrat, v Ljubljani,

dne 20. maja 1910.

Županov namestnik: **Vončina I. r.**

Največja tvornica lokomobil na Nemškem

Henrik LANZ Mannheim

Patentne 1896

lokomobile

na vroče paro z ventilno zavoro.

»Sistem Lentz«

s preprostim pregretjem.

Pisarna za prodajanje v Avstriji

EMIL HONIGSMANN, Dunaj, IX. Löblichgasse 4.

Interurban

15504.

Vsako leto se izdaja okoli 2000 lokomobil.

Ústřední banka českých spořitelén

(Osrednja banka čeških hranilnic)

v Pragi

podružnice: v Brnu, Černovicah, Lvovu, na Dunaju in v Trstu, Piazza del Fontarosso 3

otvarja

predhodno subskripcijo

na VI. emisijo delnic

s katero se ima zvišati delniški kapital od K 15.000.000— na K 25.000.000—

Vpisovalne prijave in prospekti, ki obsegajo v podrobnostih vpisovalne pogoje in pregled dosedanjega razvoja ter današnje stanje banke, se pošiljajo na željo vsakomur z obvezno pošto.

1910

Ravnateljstvo.

Iz proste roke se takoj proda za nizko ceno

hiša v Kranju

na lepem prostoru in pripravna za vsako obrt. — Ponudbe naj se pošljejo do 10. junija pod »Majnik št. 77«, Kranj. 1883

Odda se v najem velika, hladna

vinska klet

ob glavni cesti št. 82 v Sp. Šiški, nasproti občinskega urada, za mesec avgust. 1884

Uradnik s kavcijo

zmožen slovenske, nemške in ako mogoče italijanske korespondence, se sprejme takoj.

Pisarna poslovalne splošne

EMIL HONIGSMANN, Dunaj, IX. Löblichgasse 4.

Interurban 15504.

šivilja
 Se perilo se išče na dom. Zglasiti se
 od 7-8 ure zvečer v Salo-
 drovi ulici 6, 1.

trgovski pomočnik
 za mešano trgovino, prednost imajo le
 dobro izurjeni v želez. in usnjarski stroki.
 Martin Volovec št. Jernej Dolenjsko.

Gostilna
 se radi preoblegala posla 1795
 odda v najem
 v večjem kraju na Notranjskem.
 Naslov pove upravnistvo »Sl. Naroda«.

Revmatizem,
 protin, ischias. Nervoznim 4511
 rad pismeno zastopim sporočim, kako sem
 se rešil mukepolnega trpljenja.
 Karel Bader, Illertissen, Bavarsko

Krepak deček
 iz boljše rodovine, zmožen slovenščine
 in nemščine, s primerno šolsko iz-
 obrazbo, želi vstopiti v kako trgo-
 vino z mešanim blagom na Stajer-
 skem ali Kranjskem. — Blagohotne
 ponudbe na upravnistvo »Sl. Naroda«
 do konca t. m. 1834

Prodajalka
 nekoliko izurjena v knjigovodstvu in
 za prodajo moke
 se sprejme proti mesečni plači
 v valjčni mlini Antona Polanca v Radežah
 pri Zidanem mostu. 1820

Proda se iz proste roke
 na Viču pri Ljubljani
 z gospodarskim poslop-
 jem, vrtom za zelišče,
 hlevom in kletjo. — Več
 se izve v gostilni pri
 »Figovcu«
 na Dunajski cesti
 v Ljubljani. 1879

Specialist
 za tvornico pohištva
 za mečenje (Beizen) in poliranje ter z mno-
 gimi praktičnimi izkušnjami v vseh vedno
 stanovitnih barvnih tonih 1877
 išče službe kot voditelj večje
 tvornice za pohištvo.
 Je tudi praktičen pohištveni mizar. — Pisma pod
 Ravniki, München, Adelzreiterstr.
 8/II Rg. Bayern.

OLLA
 specialiteta gumija
 po današnjem stanju
 znano dokazano
 najboljši GUMI.
 Dobiva se po vseh
 lekarnicah in
 drogerijah
 Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
 OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov
 za isti denar kot OLLA hvaliti za »ravno
 tako dobro blago«.
 Ilustrovan, poučen in originalen cenov-
 nik z navedbo prodajališč zastoj od tvor-
 nice za gumi OLLA na Dunaju II. 300,
 Praterstr. 57. 1000

Razpisuje se
 pri banki »Slaviji« pod zelo ugod-
 nimi pogoji služba 1860
potovalnega uradnika
 evnet. organizatorja v življenjskem od-
 delku.
 Reflektuje se le na inteligentne in
 agilne osebe, katere naj pošljejo svoje
 ponudbe generalnemu zastopu
 banke »Slavije« v Ljubljani.

Zapomni si, prinesi mi moraš samo „Ottoman“
 cigaretni papir ali stročnice, in naj to ne motijo
 slično ponaredbo slabo kakovosti!

Sprejmeta se
2 vajenca
 z dobro šolsko izobrazbo iz poštenih
 hiš v „Slovenske trgovine“ v Ko-
 čevju, katera kupčuje z manufakturnim,
 špecerijskim, galanterijskim, kolonijal-
 nim blagom, železnino in deželnimi
 pridelki.
 Dogovori s „Kočevske posejil-
 nice“ v Kočevju. 1864

Za 4 tedne na ogled in
na polz-
kušnjo
 pošiljam svoja
 vozna kolesa
 znamka „BOHEMA“.
 Sestavni deli in popravila najceneje. —
 Ugodni plačilni pogoji.
F. DUŠEK,
 tvernica vozniških koles, Opatovce,
 št. 80 na stat. dr. na Češkem.
 Ilustr. cenovniki gratis.

Sprejemem takoj 1841
učenca
 v trgovino z mešanim blagom.
 Štefan Lapač v Spodnji Jurtji.

Od dobrega najboljša sta
margarinovo maslo
 za pečenje
 in
margarina z Vrbskega jezera
 iz margarinovih izdelovalnic
 za planinske dežele v Celovcu.
 Samo pol tako drago kakor naravno
 presno maslo ga nadomeščata popol-
 noma za
 kuhanje, pečenje in praženje.

Dobro izurjena 1853
prodajalka
 se sprejme s 1. julijem t. l.
 Na prodaj imam še skoro novo

opravo za trgovino
 (stelaže in pudelne) po ugodni ceni.
Karl Čimperič
 trgovina z mešanim blagom v Sevnici ob Savi.
Prvi slovenski
 izpražani
optik in strokovnjak
Dragotin Jurman
 Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Ia jermena za biče
in jermena za šivanje
 izdeluje iz zjamčenega govejega usnja in
 dobavlja ceno Franz Holata, Mettlovic p.
 Mleku, Moravska. — Nov cenovnik
 gratis in franko. 1817

Sprejemem dobrega 1826
ključavničarskega
pomočnika
 v trajno delo. — Anton Prebil,
 Glince pri Ljubljani.

Vešč žagar
 (na jarem) 1578
 išče stalne službe pri kaki žagi.
 Smith Alojzij, kraj vrtja p. Cirkve-
 nica pri Reki.

Sprejemem takoj 1854
učenca

za trgovino z mešanim blagom.
 Vinko Ambrožič, trgovec v Logatcu.
 Mlekarna in sirarna v Postojni
 sprejme s 1. julijem
mlekarskega vodje
 z večletno prakso. 1842

Ugodna prilika v Trstu.
 Radi selitve se proda
trgovina jestvin
 v glavni ulici, tik sredine mesta. Jako
 ugodni pogoji. Ponudbe na upravnistvo
 »Slovenskega Naroda.« 1838

Iščem nujno
2 dobro izurjena stavbena
kleparska pomočnika.
 Plača po dogovoru. 1855
 Avgust Küssel, klepar v Novem mestu.

Sprejme se takoj v pre-
mogokop na Moravsko
40 mladeničev
 v starosti od 15 (všteto) do 20 let, ki
 so, ako le mogoče v premogokopu že
 1872 delali.
 Ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo
 »Sl. Naroda« pod šifro »Ingenieur«.

Uradno dovoljena, že 15 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posređevalnica stanovanj in služeb
G. Flux
 Gosposka ulica št. 6,
 priporoča in namešča le boljšo
 službe iskajoče vsake vrste
 kakor
 privatno, trgovsko in gostilniško osebje
 za Ljubljano in znanj.
 Izбира različnih služeb, zlasti za ženske.
 Vestna in kolikor možno hitra postrežba
 zagotovljena.
 Potnina tukaj.
 Zunanji dopisem je priložiti znamko za odgovor.
 Prosi se za natančni naslov. 1859

Karlovo varsko domače zdravljenje

ima najboljši uspeh, ako se obenem namesto kakenga drugega peciva uživa samo lahko prebavni, redilni
 in nasitljivi, od priznanih zdravnikov priporočeni

karlovo varski vreški prepečenec znamke „vrec“.

Pripravljen s karlovarsko vreško vodo obsega najbolj učinkovite sestavine tega
 odličnega sredstva proti želodčnim in črevesnim obolenostim in je zatorej trpečim
 na prebavi

najidealnejši nadomestek kruha.

Izredno blagoslasten in neomejene stanovitnosti je zatorej (zlasti kot popotno
 pecivo) delikatesa za zdrave!

Romana Uhla načl. Josip M. Breunig, t. kr. dvorni pekar
Karlovi vari Semernik Dunaj I.

Prospekti gratis in franko. — Zavrtki po 35, 50 in 70 vinarjev se dobivajo povsod, tudi v lekarnicah!
V zalogi jih ima Ph. Mr. R. Sušnik, lekarnar v Ljubljani, Marijin trg.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske
 hrastovine, izparjene in ovinjene, porabne takoj
 za vsako vino, prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni trdki domači izdelek!

UMETNA GNOJILA

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit,
 rudninski superfosfat naročite za po-
 mladansko gnojitev takoj pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

MOKO

otrobe in druge mlinске izdelke izvrstne ka-
 kovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

VINO

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko,
 metliško, vipavsko, gorisko, istrijansko, zanesljivo
 pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 litrov
 naprej zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, enotne oblike, ki ustreza različnim
 željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja
 zadruga „Agro-Merkur“
 po najnižjih cenah. Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delnitska glavica K 2.000.000. Štečajevna ulica št. 2. Rezervni fond 400.000 kron.

Podružnice v Spiljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na tečaj in na tečaj računa po 4 1/2 %
 obročne ob dnu vloge po št. 41 1/2 %
 Sprejema prijave na subskripcijo delnic ljubljanske
 kreditne banke za delničarje a K 420—, za nedelni-
 čarje a K 440— do 31. maja 1910.

Delniška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg v Ljubljani,
največja slovenska pivovarna, priporoča svoja svetla in črna piva.

Ravnateljstvo v Laškem trgu.

SVETOVNOSLAVNI

FERNET-BRANCA

tvrdke Fratelli Branca v Milanu

edine in izključne lastnice tajnosti o pripravljanju
 je najuspešnejša želodčna grenčica na svetu!

Neutrpijiva v vsaki družini! — Dobiva se v Ljubljani pri:
 J. Buzzoliniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

Pokusite pivo iz Češke delniške pivovarne
v Čeških Budejovicah.

To je izborno, na pizenjski način varjeno pivo.
 Zaloge: Ljubljana: V. H. Rohman. Trst: Schmidt & Polosi.
 Postojna: Emil pl. Garzaroli. Pulj: Lacko Križ. Trnovo: Rudolf
 Valentič. Reka-Sušak: Anto Sablich.

Ponudbeni razpis.

Županstvo na Gori pri Sodražici razpisuje tem potom

zgradbo nove občinske ceste

v dolgotni približno 1 1/2 km, načrti in dr. je na vpogled pri županstvu.

Ponudbe, pismene ali ustmene, naj se predložijo pri podpisnem župan-
 stvu najkasneje **do 15. junija t. l.**

Županstvo na Gori,

dne 24. maja 1910.

Naznanilo.

V ponedeljek, 30. t. m. ob 10. uri dopoldne
 se bo pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 16 vršila

prodaja hiše Kopališka ulica 12

in zraven ležeče lepe vrtno parcele. Hiša je novo in solidno zidana, ima eno
 večje, eno manjše stanovanje in pripraven lokal za prodajalno s posebnim
 vhomom s ceste. Vpeljan je mestni vodovod. Tik za hišo je velik vrt s poseb-
 nim vodnjakom. Lega je čim najugodnejša: tik ob Gradaščici, nasproti kolizej-
 skemu kopališču, torej zveza z mestom zelo pripravna. Šteti bo treba le en del
 kupnine, ker se bodo lahko prevzeli vknjiženi dolgovi. Cena primeroma nizka.
 Natančnejša pojasnila daje upravitelj **Ivan Miklavčev** konkurzne mase

dr. Anton Švigelj
 Ljubljana, Slovenski trg 3.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu in svojim cenjenim odjemalcem, da
 8. junija t. l. preselim svojo

semensko trgovino in cvetlični salon

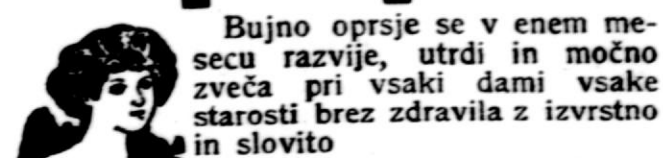
iz Šelenburgove ulice 5 v lastno hišo, Vrtača (Bleiweisova cesta 1)

in bodem tudi še za naprej vodil trgovino v isti obsežnosti, kakor doslej. — Tudi
 prodam več prodajalniške opreme, kakor omare, ogledala iz izlo-
 benih oken, senčno platno s celo matirano, omare za led,
 še dobro ohranjeno, in še več drugega blaga, vse pod polovico vrednosti.
 Ogleda se lahko vsak dan v prodajalni Šelenburgova ulica šte. 5.

Z odličnim spoštovanjem

Alois Korsika.

Lepe prsi

Bujno oprsje se v enem me-
 secu razvije, utrdi in močno
 starosti brez zdravila z izvrstno
 in slovito

Dr. DAVYSONOVO
prsko kremo.

Ze po 5-6 dnevih se opazi uspeh.
 Rabi se samo na zunaj. Treba
 je samo vtreti v kožo. Zajemčeno zdravju
 popolnoma neškodljivo. 40.000 izpričeval.

Škatlja stane 10 K.

1852

Diskretno pošilja po pošti.

B. M. Ganibal, kemik, Dunaj III.

Nihče naj ne zamudi priti in čuditi se!

Zastoni

ravno ne; temveč pod tvorniško ceno se prodajo od danes naprej radi opustitve naše tvorniške zaloge

!!! samo kratek čas !!!

gramofoni in avtomati za gostilničarje od K 50— naprej
 gramofoni za zasebnike " " 10—
 plošče najboljšje vrste " " 1-50 "

za gostilno, kavarne in zasebnike.

Josip Droll, Ljubljana, Sodna ulica šte. 3

glavni zastopnik tvrdke

F. Machinek & sinovi, Dunaj — Lipce — Brno — Ljubljana — Trst — Sarajevo — Maribor.

Prodajalna

na Jurčičevem trgu 3
 se odda z opravo vred
v najem.

Več se izve v „Narodni
 tiskarni“.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množico patent. dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

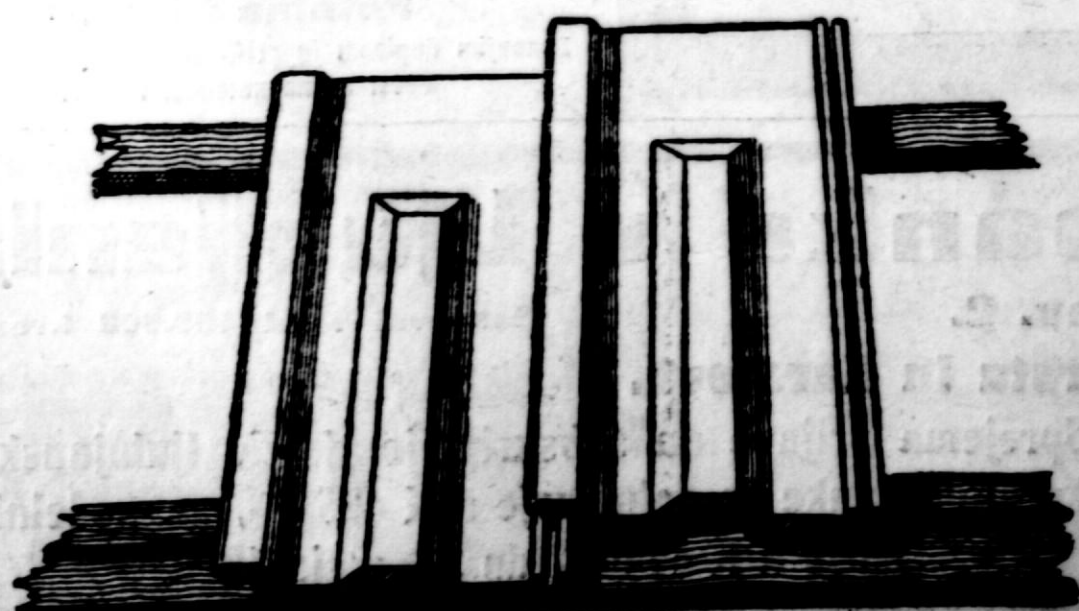
s počevno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtin navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti.

Ne željo pošiljamo takej vزرce in popis. — Spretni zastopniki se iščejo.

To je torej smer, v kateri se razvija moderna plesna umetnost. Vse se te umetnosti samo vsega prenasiheni lahkoživeci velikih mest. Nas vsakdanje ljudi ta stvar pač lahko preslepi za nekaj časa, a prvič iz izgine kmalu. Ta moderna plesna

+ H. AUER +
tvernica za goste bing.
Bunaj IX/2, Humberstovska 3-4.

Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Ceniki zastoj in franko.

60 vinarjev in 1 krono.
Dobiva se v lekarni preje Birnbacher „Pri Obelisku“. Viktor Hauser v Celovcu, Knežji trg. Manj nego 4 male ali 2 velika zavitka se ne razpošilja. 1102

11-11-61

601

Name: _____
 Address: _____

1. 1. Transportation
 2. 2. Education
 3. 3. Health
 4. 4. Social Services
 5. 5. Other

ljuba popolnoma svežega blaga. Stiske
militije cene. Tudi najmanjša naročila
se izvele najpogostejše in najmanjše po
601

Julija Štor
v Prešernovi ulici št. 5.
Največja zbirka modnih in elegantnih
čevljev, čevljev za ženske in moške
okrasnih modnih čevljev.
Elegantna in
jako udobna
izvršitev po
vseh cenah.
8271

Varstvena znamka: Sidro.
Liniment. Capsici comp.
nadomestilo za
Pain-Expeller s sidrom
priznana izborna, belečnja tolažilna in odvajalna mazila ob prehladu ali
po 80 h, K 1-40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno
prijubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v skatli-
cah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsako prepričan, da je dobil
3689 originalni izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. E. 5. nova.

Veletrgovina z železnino
„Merkur“ Peter Majdič
v Celju,
se priporoča za nabavo vseh
predmetov železne stroke.

Prvi goriški
prevoz pohištva
Lastni zaprti vozovi raz-
lične velikosti. Gre tudi
v hribovite kraje! Železen
voz za stroje vsake teže
in za drugo blago.
Cene zmerno. 1710
Gašpar Hvalič,
spediter v Gorici,
Via Vittorio Alfieri št. 5.
Telefon št. 127.

Restavracija Bavarski dvor.
Naznanjam, da sem prevzel staroznano
gostilno Bavarski dvor
na Dunajski cesti,
jo popolnoma prenovil in opremil. — Točil bom naj-
boljša vina in vedno sveže pivo ter postrelal z okus-
nimi jedili. 189
Na razpolago je tudi obsežen hlev za živino.
Štefan Bergant
bivši restavrador v „Jugoslovanskem kramu“.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN
Izdelovanje kamnoseških del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopnice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne muljke,
cementne cevi itd. 1714
Prevzemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.
Umetni marmor (Carralyth patent) za obhajilne mize, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.
Xylolitni kameneles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sebne stavbe. Zelo prilagoden za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez špranj (zato iz zdravstvenih razlogov priporočljiv) lahko snajenje,
nezgorljiv, v poljubnih barvah od najpreprostejših do najfinejših izvršitev.
Projektiranje in izvršitev železobetonskih stavb;
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.
Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telefon 237.

A. KUNST
Ljubljana
Židovska ulica št. 4.
Velika zaloga obuval
Izstopajoča izdelava na doma, gospodski
in otroški je vedno na voljo.
Vse vrste naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse more se skrajšujejo in
zanimujejo. — Pri naročilih naročilih naj
se blagovni vzorce poslati. 40

Fr. P. Zajec
optik, urar in trgovec z
zlatarino in srebrnino.
Stari trg 26.
Popravila se izvršujejo
točno in ceno.

Josip Stupica
jermonar in sedlar
v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.
Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
kakor tudi krasno opremljene
kočije, druge vozove in najrazličnejšo
vprežno opremo
katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine kakor tudi že obrabljene vozove
in konjske nprave.

Ant. Krejči
Ljubljana, Wolfova ul. št. 5.
priporoča svojo bogato zalogo
najmodernejših, najtinejših
klobukov
slamnikov
in čepic.
Prevzema tudi vsa v to vrsto spada-
joča popravila proti najnižji ceni.
Kupuje tudi vsakovrstne kože div-
jačine in jih najboljše plačuje.
Blago ceno in solidno.

Specialna trgovina
finih
ročnih del
TONI JAGER
v Ljubljani,
Židovska ulica št. 5.
Predtiskarija
Tamburiranje
Montiranje ::
Plisiranje :: ::

C. kr. priv. tovarna za cement
Trboveljsko promagokopno društvo v Trbovljah
priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
odporne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznane izvrstno apno.
Priporočila in izpričevala 2944
raznih uradov in najslovičnejših tvrdk so, na razpolago.
Centralni urad: Dunaj, L., Maximilianstrasse 9.

Isola Porto Apollo. Istra
Morsko kopališče in hotel.
Stoji v lepi, zdravi legi s pripravnimi železniškimi in parniškimi zvezami,
opremljen z vsem komfortom, izborna kuhinja v bogati premenjavi, vedno
sveže pivo iz sode. Domača vina. Studenčnica po vseh nadstropjih. Plinova
razsvetljava. Obsežna kopel s peščenim zalivom. Zmerne cene. Nibče ni pri-
siljen posluževati se pensiona. Nič zdravniške pristojbine. Sezona se otvori
majnika. Pojasnila daje ravnateljstvo.
1616 Lastnik **Fran Felluga.**

Kamnoseške izdelke iz marmorja za
cerkvene in pohištvene oprave, spome-
nike iz marmorja, granita ali sijenita,
apno živo in ugašeno prodaja
Alojzij Vodnik
kamenarski mojster, 781
Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Ferdo Primožič
mizar, Ljubljana, Rimska cesta št. 16,
zastopnik prve domače tvornice parketov
Fran Kotnik, Verd-Vrhnika
1482 priporoča
vsake vrste furniranih in masivnih parketov, hrastovih in bukovih desčic.
Cenik na zahtevo brezplačno.
Prevzema polaganje parket in desčic, popravila starih in tikanje z voskom
po najnižji ceni — delo solidno.

Prvo kranjsko podjetje za izvrševanje
umet. vezenja in trgovina z vezeninami.
Slav. občinstvu vlijudno javljamo, da sva otvorile danes 25. maja 1910
na Starem trgu št. 20 v Ljubljani prvo domačo
ročno izdelovalnico vezenin in trgovino z veze-
ninskimi potrebščinami ter predtiskarijo.
Opozarjam posebno na to, da se bodo izvrševala vsa naročila doma ter jamči za
fino in okusno izdelovanje najina dolgoletna izkušnost v tej stroki, kar nama
tudi omogoči ustrezati p. n. naročnikom po najnižjih cenah.
Priporočava se slav. občinstvu v izvršitev vsakovrstnih vezenin za zasebno
vporabo in **ženitvene opreme**, slav. društvom v izdelovanje **zastav, trakov itd.**
Z nakazom na najino prodajalno vezeninskih potrebščin prosiva blagohotnega
obiska in cenjenih naročil, ter beležimo z zagotovilom cene in točne postrežbe
1845 z velespoštovanjem
Josipin Repše & Ivanka Jeršek.

Velika blamaža
za inteligentno damo je,
ako ne vé, da so izdelki tkalnice **BRATOV KREJCAR** v
Dobruški št. 9181 najbolj in najcenejši in so jih sodni izvedenci
priporočali za najpopolnejše. Vsaka velenjenih dam, ki se doslej še ni
prepričala, naj to stori in naroči poizkusno pošiljatev, ki jo gotovo zadovolji
Kos, 20 metrov rumenkega platna K 11—
kos, 20 m najfinejše tkanine, pripravne za vsako perilo . . . K 10—
kos platna (Kappen-L.) 14 metrov K 20—
6 rjuh, beljenih, brez živa 150/200 cm. velikih K 13—
Tucat prav finih batistnih žepnih robcev K 3—20
Vzenci prav finih ceštrjev in vsega platneca in bombažnega blaga, za
gospodinjstvo in za domačo rabo gratis in franko.